

Kéretlenül küldött cikkeket csak akkor küldünk vissza, ha helyeset mellékelnek. Kéretleneket hat hét-nél tovább nem őrzünk.

Szerkesztőféld:
VII., Bafalajta-
utan 47.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NÖTISZTVEISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Cikkeket csak a szerző engedelmével, lepenek egyéb tartalmát A NŐ és a társadalom megnevezése mellett szabad ítvenni.

Hirdethivatal:
Andrássyút 55.
Telefon 50-75.

TARTALOM: Az „általános” választójog új fogalma. (Külföldi államférfiak nyilatkozatai.) – Dr. Arnold D o d e l: Diák és diáklány. – Glosszák. – Perczelné-Kozma Flóra: A pellagra. – W. Sz.: Az aradi gyűlés. – Szemle. – Irodalom. – Cicely Hamilton és Christopher S t.-J o h n: Hogyan kaptak a nők választójogot? – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – A Nőtisztviselők Országos Egyesületének hivatalos közleményei.

A küszöbön álló választások a választójog sorsára döntő erők mérkőzései lesznek. Ebben a küzdelemben a nő választójogának minden híve számára egy törvény, egy elvi és logikai parancs áll: azt az erőt kell öregbítünk és diadalra segítenünk, amely a nő választójogának megalkuvásra nem hajló, tántoríthatatlan képviselője. Azaz annak a jelöltnek kell pártját fognunk, aki kertelés, későbbi időre való utalás nélkül kötelezi magát a nők választójogáért való síkra szállásra.

Most kell kiküzdenünk a nő választójogát, mert ha most nem sikerül azt kivívni, talán évtizedekre kiszorul a politikából a női választójog megszerzésének a lehetősége. Minden egyes egyén lankadatlan buzgalomra van szüksége a mozgalomnak!

Fontosak az egyesületek hivatalos rovatai!

AZ „ÁLTALÁNOS” VÁLASZTÓJOG ÚJ FOGALMA

KÜLFÖLDI ÁLLAMFÉRFIAK NYILATKOZATAI.

Az általános választójog barátai nálunk igen furcsa alosztályokra oszlanak. Ami az egyiknek általános azt a másik felbőszítően korlátozottnak tartja emennek az általános választójoga pedig amannak szemében anarchiához közel álló túlzás. Az általánosság rengeteg árnyalatai közt csak egyetlen egy pontban tökéletes az egyetértés: a legkonzervatívabb „általánosságot” ép úgy csak a férfiakra vonatkoztatják, mint ahogy a legradikálisabb általánosság barátjainak sem jut eszébe hogy ebbe a fogalomba a nő is beletartozik. A feminista mozgalomnak szívós kitartással sikerült ugyan a köztudatba vinni, hogy „általános választójog csak az amely a nőkre is kiterjed” azonban a választójogi mozgalom minden frakciójának vezetői ellentétben a tömegtudattal, nehezen alkalmazkodnak az általános választójog új fogalmához.

Érdekesnek s ügyünkre nézve hasznosnak tartottuk tehát néhány nagynevű külföldi államférfi véleményét kikérni arra nézve, használhatónak tartják-e ők az általános választójog elnevezést olyan választási rendszernél, amely a nőket kizárja Egybehangzó véleményük igazolja, a nőmozgalomnak azt a tiltakozását hogy általános választójognak nevezék a férfiaknak akár legszélesebb rétegeire is kiterjesztett, de a nőkre ki nem terjedő választójogot Az általános választójog hívének joggal csak az nevezheti magát, aki a nőkre, férfiakra egyaránt kiterjedő választójogért küzd. Ezt az általános választójog jelszavával visszaélő férfiaknak meg kell tanulniok.

A kérdezetteknek szerkesztőségünkhöz intézett válasza a következők:*

Sir Charles Mc Laren, az angol liberális párt egyik oszlopos tagja, az Eighty Club elnöke:

„1. Szerintem semmiképen sem használ-

* kérdéseink ezek voltak: 1. Lehetségesnek tartja-e, hogy most, amikor a nő választójoga Európa parlamentjeibe is diadalmasan bevonul, az „általános választójog” elnevezést olyan választási rendszerre alkalmazzák, amely a nő választójogát nem foglalja macában? – 2. Elképzelhető-e, hogy Önöknél valamelyes választójogi reformot eszközölnének anélkül, hogy a nőkre is kiterjeszsenék? – 3. Hiszi-e, hogy önöknél belátható időn belül törvénybe iktatják a nő választójogát?

ható az „általános választójog” elnevezés ott, ahol a nők nem részesülnek benne.

2. Angliában bárminemű választójogi reformot kezdeményeznének, bizonyos, hogy az csak akkor számíthatna sikerre, ha a nők jogát is magában foglalná.

3. Meg vagyok győződve róla, hogy Angliában hamarosan megszűnik a nők választójoga.

4. Keir H a r d i e, az angol Labour Party vezére:

„1. Az „általános választójog” kifejezés megtévesztő mindaddig, amíg a nőket nem foglalta ép úgy magába, mint a férfiakat. Hogyan lehet általános egy választójog, amely a népesség egyik felét kizárja?

2. Asquith kötelező ígéretet tett arra nézve, hogy valamelyes választójogi reformjavaslatot beterjeszt s ekkor nem ellenzi, ha a Ház az ő javaslatát a nők választójogával kibővíti. Minthogy pedig az angol parlament tagjainak több mint háromnegyed része híve a nő választójogának, biztos a győzelem

3. Feltétlenül bízom benne, hogy az angol nők hamarosan élhetnek majd alkotmányos jogaikkal. Szívvel kívánom, hogy Magyarország asszonyainak politikai jogaiért folyó küzdelme is sikerrel járjon.”

Dr. S. van N o u t e n, Hollandia volt miniszterelnöke, liberális képviselő: Oly kellemsen emlékezem vissza Budapestre, hogy szokásomtól eltérően szívesen válaszolok körkérdésére. Általános választójog csak addig nevezhetjük az általános férfi-választójogot, amíg a nő választójogának kérdése komolyan fel nem merőit

Hazánkban a nő választójogának már annyi a híve, hogy nézetem szerint semminemű parlamentáris reform nem kerülhetné el a nők bevonását. A legközelebbi alkotmányrevízió okvetlenül magával hozza a nő választójogát is.

Dr. P. J. Troelstra, képviselő, a hollandiai szociáldemokrata párt vezérének

1. Nőket kizáró választójog nem nevezhető általánosnak

2. Országunkban most már lehetetlen volna a nők mellőzésével választójogi reformot keresztülvinni.

3. Bizonyos, hogy a legközelebbi alkotmány-revízió alkalmával a nők is megkapják a választójogot. Az alkotmányban a nőkre nézve fennálló választási tilalom tarthatatlan, mert a legtöbb politikai párt meg akarja adni a nőknek vagy a nők bizonyos k a t e g ó r i á i n a k a választójogot.”

Troelstra 1907-ig legélesebben ellenezte a nő választójogát, azonban a stuttgarti nemzetközi szociálista kongresszus határozata előtt meghajolván, most elszánt harcos. A politikai tisztességnek fényes példáját adja, mert a pártját kötelező ezt a programponthoz nem csak hirdeti, hanem küzd is érte.

Py y Arsuaga a spanyol országgyűlés radikális tagja:

„1. Általános választójognak nem nevezhető az olyan, amely a nőkre nem terjed ki.

2. Spanyolországban nemrégiben reformálták a választójogot anélkül, hogy azt a nőkre is kiterjesztették volna. Hazám maradiságára való tekintettel, akkor csupán olyan nők számára indítványoztam választójogot, akik önálló családfők. Javaslomat elvetették, bár minden pártban akadt híve. Csakhogy egyetlen egy párt sem állt egészében melléje. A felsőháznak egy konzervatív tagja is indítványozta ezt a reformot, de ez sem segített. A képviselőházban sok királyhű liberális képviselő ellenezte, több republikánus pedig tartózkodott a szavazástól. Ezt az állásfoglalást a klerikalizmus befolyásától való félelemmel indokolják. Nézetem szerint ez helytelen nézőpont, mert a szabadságot csak szabadság élvezése közben tanulhatjuk meg.

Azonkívül a nőjogok megadása az igazság követelménye, ettől nem szabad, hogy félelem, vagy bármely más kifogás visszatartsa bennünket.

3. Hiszem, hogy nem múlik el sok esztendő, mielőtt javaslatom érvényesül.”

Theodor Barth, a német liberalizmus egyik erőssége, néhány nappal halála előtt válaszolt kérdéseinkre:

„1. Minthogy az „általános választójog” elnevezés félézadsznál régebben kizárólag az általános férfi-választójog fogalmával volt összekötve, ez a helytelen kifejezés alkalmazásánál nem egyhamar kerül ki a forgalomból 2« Igen.

3. Remélem és hiszem, feltéve hogy a belátható idő fogalmát nem mérik túlságosan szűkre.”

H. von Gerlach, liberális német birodalmi képviselő:

„1. Mindenképpen logikátlannak tartom az „általános választójog” kifejezésének alkalmazását olyan választójogra, amely a nőkre nem terjed ki.

2. Németország politikai viszonyai, sajnos, még oly maradiak, hogy nagyon lehetségesnek látszik a birodalom egyes államai részéről, valamelyes választójogi reform a nők figyelembe vétele nélkül.

3. Csak jóslással felelhetnék, jóslani pedig nem akarok.”

Dr. Heinz Potthof, liberális német birodalmi képviselő:

„1. Az általános választójog kifejezésének használata mindenképpen helytelen, ha nem olyanra vonatkozik, amely a nőkre is kiterjed.

2. Sajnos, lehetségesnek kell tartanom.

3. Ahogy minden kultúrállamban, úgy

természetesen Németországban is végre győzedelmeskedni fog a nők választójoga, csak hogy kevés kilátás van arra, hogy ez nálunk már a legközelebbi időben megtörténjék. Minthogy azonban a nőmozgalom minden más téren is röviddel ezelőtt még lehetetlennek, sőt megvitatásra sem érettnak tartott vívmányokat ér el egymásután, nincsen kizárva, hogy a teljes politikai egyenjogúság is hamarabb érvényesül majd, mint ahogy ma lehetségesnek látjuk. A nőjogokról vallott vélemények észrevétlenül ugyan, de oly gyorsan változnak, hogy a német birodalom több államában a nő politikai egyenjogúsítása valószínűleg elég gyorsan várható, de Poroszországban és a birodalomban a nagy győzelem oly szorosan függ össze egyéb politikai kérdésekkel, hogy elérkezésének idejét nehéz előrelátni.

A magyar nők politikai egyenjogúsítása hatalmas befolyásolná a német mozgalmat s ezért szívből kívánom, hogy a magyar parlamentben küszöbön levő választójogi reform adja meg a nőknek is a választójogot.”

Az amerikai államférfiak nyilatkozatai közül kiemeljük Colorado államkormányzójának, John F. Shafroth és világhírű bírójának Ben B. Lindsey választát:

John F. Shafroth kormányzó írja:

„Az „általános választójog” kifejezése nem alkalmazható, ha a nők gyakorlásából ki vannak zárva.

Coloradoban tizenhat év óta gyakorolják a nők a választójogot és semmi veszély sem áll fenn arra nézve, hogy attól valamikor elesnének. Az Unió négy állama, Colorado, Idaho, Utah és Wyoming megadta a nőknek a választójogot és ebből igen áldásos eredményeket húzott.

A nőknek mindenhol meg kell adni a választás jogát mindazokra az ügyekre nézve, amelyekben a férfiaknak van szavazatuk. Hiszem, hogy a nők választójoga az Unió összes államaiban érvényre jut majd Soha senkinek sem jutott eszébe, hogy azokban az államokban, ahol megvan a nők választójoga, a kizárólagos férfi-választójogra kellene visszatérni. Sem törvényjavaslattal, sem egyéb indítvánnyal nem kísérelték meg a jog visszafejlesztését. Ez a jog szilárdan fennáll és bizonyára a többi államban is érvényesül majd»

Őszintén és melegen kívánom, hogy a magyar nőmozgalom is mihamarabb győzzön e kérdésben.”

Ben B. Lindsey, a gyermekbíróóságok zseniális megteremtője a coloradói parlament tagja: „kérdéseire szívesen válaszolva kijelentem, hogy legmelegebben pártolom a nők választójogát. Először, mert igazságos, azután pedig azért a nagy jóért, amit Colorado államában tett. Mindenhol és mindenben a férfiak-

kal teljesen egyforma szavazatjogot kellene adni a nőknek. Allamunkban 16 év óta gyakorolják a nők ezt a jogot és népünk meleg lelkes elismeréssel adózik annak a hatásnak, amit a nők politikai tevékenysége államéletünkre gyakorolt.”

Daniel R. Anthony, a washingtoni senatus tagja: „Nem érthetek egyet az „általános választójog” kifejezésének használatával ott, ahol a választójogból a nők ki vannak zárva.

Az Egyesült Államok legközelebbi választójogi reformja kétségkívül a választójognak a nőkre való kiterjesztése lesz. Az is kétségtelen, hogy ez a reform nem várthat magára sokáig!

Jelenlegi kormány-formánk legnagyobb hátránya a műveletlen férfiak szavazójoga. Tapasztalatom szerint ott, ahol a műveletlen férfiak és műveletlen nők egyaránt gyakorolhatják a választójogot, a műveletlen nők valahogyan, talán ösztönszerűen, általában sokkal biztosabban találják meg minden kérdésnek helyesebb oldalát, mint a műveletlen férfiak.”

Robert L. Owen, a washingtoni senatus tagja: „Az „általános választójog” elnevezését helytelenül alkalmazzuk, ha csak általános férfi-választójogot értünk alatta. Mind én képen híve vagyok a nemhez nem kötött általános választójognak. A nő választójogának ügye óriási módon halad az Egyesült Államokban. Teljes mértékben érvényesül négy nagy államunkban Coloradoban, Utahban, Idahoban és Wyomingban. községi, iskolaügyi és egyéb választójoga pedig az Unió több, mint 30 államában van a nőnek A nemre való tekintet nélküli általános választójogért most kiválóan élénk küzdelem folyik. Meg vagyok győződve róla, hogy a nők választójoga szetté az Egyesült Államokban még e nemzedék idején megvalósul.”

F. E. Warren, a washingtoni senatus tagja: „Nem mondhatjuk általánosnak azt a választójogot, amely a nőkre nem terjed ki» Az Unió négy államában: Wyomingban (1869 óta), Utahban, Idahoban és Coloradoban általános a választójog. Most a többi államon a sor az általános választójog bevezetésére, úgy hogy a nő ezekben is ép olyan politikai jogokat élvezzen, mint a fentnevezett négy államban. Hiszem, hogy belátható időn belül több állam is megadja a nőknek a választójogot.”

Ezek mellett a lapunk számára írt eredeti nyilatkozatok mellett érdekesnek tartjuk még James H. Brady, Idaho állam kormányzója levelét közölni, amelyet Mrs. Carrie Chapman Catt, akihez azt nemrégiben intézte, szíves volt rendelkezésünkre bocsájtani: „Feltétlen híve vagyok a nők kor-

látlan választójogának”, írja Idaho kormányzója. „Rendkívül jó hatása van államunkra” kötetekre volna szükség azoknak az üdvös eredményeknek felsorolására, amelyeket államunk a nők választójogának köszönhet. Jó néhány éve állok államunk polgári és politikai életének központjában. Bátran állíthatom, hogy soha semmi sem történt államunkban, ami polgári és politikai közéletünk tisztulását, nemesbítését jobban előmozdította volna, mint a választójognak a nőkre való kiterjesztése. Ha voltak talán pillanatok, amikor habozva kerestünk utat, az bizonyos, hogy mindig előre törekedtünk a világosság felé, mindenkor haladtunk magasabb és jobb célok felé. Ha bárki azt mondaná Önnek, hogy a nő választójoga nem jelent nagy sikert Idaho állam számára, hivatkozzék reám, ennek az államnak egy gyakorlati politikusára, aki a legmélyebb meggyőződéssel hirdetem a nő választójogának kiváló eredményeit.”

DIÁK ÉS DIÁKLÁNY.

Írta: DR. ARNOLD DODEL.
(Befejezés.)

A főiskolák életében ez az átalakulás meglepő tünevény volt. Hogy csodálkoztunk akkor – egy emberöltővel ezelőtt – amikor megláttuk az első leányt az egyetem termeiben. Egy évvel később Münchenben találkoztam Liebignél a második nővel, aki rendszeresen hallgatta az előadásokat. A csodálkozás ott sem volt kisebb és azért az öreg úr elrendelte, hogy egyetlen nőhallgatója – egy szobrászművész csinos leánya – spanyolfal mögé bújva, hallgassa az előadásokat. Így azután nem láttuk szemtől szembe a kisasszonyt, csak ha a professzor egy-egy különösebben érdekes kísérletével kiugratta fabarlangjából.

Tíz esztendőn keresztül tanítottuk már itt Zürichben jó eredménnyel a nőhallgatók százait, amikor a német orvosok és természettudósok 1875-iki népes gráci gyűlésén egy tekintélyes berlini orvostanár nagyhangú kijelentéseket tett nők egyetemi tanulmányai ellen. Beszéde végén csaknem könnyekre fakadt az erős férfiú. Nagyon meghatóan beszélt és furcsa volt, hogy az 1500 orvos és természettudós közül, akik végighallgatták, nagyon sokan lelkesen megtapsolták: «Hadd álljanak itt legszebb versei.

„A betegápolás célja és feladatai” című előadásának végén Ravoth dr. nagy ékesszólással plaidirozott a nemek szétválasztása mellett a betegápolás terén is. Indokolása a következő: „A nemek szétválasztása az az alaptörvénye a természetnek, amelyen az örökös megújulás egész processzusa nyugszik és amely végső fokon az egész erkölcsi világrendet szabályozza.” (Nem rettentően kicsavart frázisok ezek? Nem éppen az ellentétük az igazság?)

A nők egyetemi stúdiómanak bőszen ellenzője így folytatja: „Legtöbbje azoknak az exorbitáns törekvéseknek, melyek a női munka határait ki akarják tolni, sőt

a férfi munkájának az élet minden terén korlátlan versenyt akarnak támasztani, sérti ezt az alaptörvényt, amely előbb-utóbb meg fogja változtatni ezeket a törekvéseket. Az úgynevezett nőkérdéssel foglalkozó sok dialektikai, sőt szofisztikus szóbeszéddel nézetem, szerint a mérvadó és indokolt természettudományoknak kell egy ilyen kategorikus imperatívussal szembeszállania és a változatlan törvényszerűség álláspontját érvényre juttatni. Vajon miért is nem éri be a nő a társadalomban elfoglalt magasabb pozíciójával, azzal, hogy a család és a társadalom erkölcsének őre és gondozója? Hiszen csakis így módon tarthatja meg örök nőiességét. Ha önök hölgyeim, tulajdonképpen hivatásukkal szakítva, a férfi munkájával minden téren fel akarják venni a versenyt, nem leszek olyan udvariatlan, hogy erre való képességüket kétségbe vonjam. De csak akkor lesznek erre képesek, ha megértik, vagy pláne hatályon kívül - helyezik a természet előbb említett alaptörvényét. Akkor azonban az emberiség géniusza (itt kezdődik a sírás) mélyeséges gyászt öltene az örök nőies elvesztése feletti fájdalomában és mi szegény férfiak (ki ne fakadna sírva?) nem volnánk többé képesek önöket hölgyeim szóban és dalban dicsőíteni.”

Így beszélt húsz egynéhány évvel ezelőtt egy tekintélyes berlini orvos és nyöszörgő beszédét óriási lelkesedéssel fogadták, mert a jelenvolt orvosok – főleg északnémetek voltak – egy nézetet vallottak vele. Az „örök nőiesnek” ez ellen a félreértett apoteózis ellen, melyet az epigonok a női tudatlanság és gyerekeség apoteózisává sülyesztettek, sok évtizeden át erősen kellett küzdenünk és máig sem küszöböltük ki teljesen ezt a roszkatag varázst. Még kísért az az előítélet, hogy a szabad asszony híjával van minden asszonyt bájnak; itt-ott még meg-megrándul egy-egy izma ennek a haldokló szörnyetegnek, főleg akkor, ha a maró szatíra sava éri. De a civilizált nyugat főiskoláiban mégis csak a szabadság és a szellemi öröm vidám szellője lengedez, az öröme, a nők egyetemi stúdióman felett, amely új határhoz az emberiség kulturális haladásának útján.

Az utolsó 25 év alatt a kontinens csaknem valamennyi főiskolája megnyitotta kapuját a tanulni vágyó nők előtt. Egyik előbb, másik később, de ez végeredményben lényegtelen, mert hiszen „jobb később, mint soha”. Sok városban van már női orvos (nem egy tanítványom van köztük); de vannak női ügyvédek, gyógyszerészek, köztisztviselők, iparfelügyelők, statisztikusok, nemzetgazdászok, tanárok, természetbúvárok is. Foglalkoznak a nők geológiával, paleontológiával, zoológiával, botanikával, mineralógiával, fogtechnikával, vannak nők nagy tudományos intézetek vezetői sorában és vezetnek humanitárius intézeteket.

A világi tudományok minden ágában bebizonyította már a nő a tanulásra és kutatásra való rátermettségét. Hogy a teológiától eddig távol tartotta magát, fontos bizonyítéka annak, mennyire nincs igazuk azoknak, akik a nőről azt állítják, hogy túlságosan hajlik a metafizikai varázslatok felé. Juttassuk hozzá a nőt a férfival egyenlően a tudományos megismeréshez, vezessük be a logikus gondolkodás és induktív kutatás módszerébe, szabadítsuk fel minden irányban szellemi előrehaladása útját, és meg fog szünni az egyháznak a nőre gyakorolt nagy varázsa,

ő maga fogja megcáfolni a veleszületett vallási rajongás meséjét: 35 esztendei megfigyelés keltette bennem ezt a bizalmat. A felvilágosodott nő épp oly ritkán válik olvasót morzsoló gépezetté, mint a felvilágosodott férfi. Zürichben alkalmunk volt a legutóbbi 36 évben pár ezer diáklány képességeit és életmódját megfigyelni. Sokan tartoztak közülük a szellemi elithez» a szorgalom és törekvés elitjéhez. Nem egy kitüntetéssel vizsgázott és nem egy szerzett babért a nehéz tudományos feladatok megoldásáért folyó versengésben. Sok évi tapasztalataink alapján konstatálhatjuk azt is, hogy a leánykollégák jelenléte és munkálkodása a diákok viselkedésére, tanulási kedvére és komolyságára nem volt hátrányos, sőt nagy mértékben előnyös befolyást gyakorolt. Mindkét nemen levő fiatalság egymást neveli és pedig kölcsönösen. Ezért mi tapasztalt tanárok sohasem szavaznánk a nemek szétválasztására» sem elemi, sem közép, sem főiskolákban.

Bizonyos, hogy a fiuk veszedelmes konkurrensek kaptak a diáklányokban j mert ezek nem dorbézolnak, nem verekszenek, nem keresnek maguknak olyan szórakozásokat, amelyek a munkában zavarnák őket, nincs is katzenjammerjük és nem járnak reggelenként sörözni. Csöndes visszavonultságban élnek a maguk kis körében. Egész szellemi erejüket céljuk elérésére koncentrálják. Annak a diáknak tehát, aki hasonló szellemi képességek birtokában sikeresen akar versenyezni a női kollégákkal, tudnia kell, hogy a szorgalmas és pontos munka conditio sine qua non.

Meggyőződésem, hogy ez nem lebecsülendő, hanem nagyon is értékes tényezője főiskoláink egészséges továbbfejlődésének. Gyógyszer gyanánt hat az ifjúság bizonyos, újabban kellemetlenül előtörő tendenciáira, melyeket Teobald Ziegler tárgyal érdekesen a német diákoktól szóló könyvében.

De jön ám a régi filiszterek „erkölcsi” félelme, jön a rózsás szerelem fekete árnya! – „Micsoda? különböző nemű egyének ugyanabban a tanteremben, ugyanabban a laboratóriumban, ugyanazon a folyosón és ugyanabban a lépcsőházban? Nem lesz ebből baj? Ezek a csinos, vidám fiúk és lányok, akik naponta találkoznak és néha beszélhetnek is egymással, nem szerethetnek esetleg egymásba? Nem felejtik el szerelmükben, hogy voltaképpen tanulniok kellene? Nem szenvednek-e miatta egész életükre hajótörést?”

Íme egy egész sereg kényes kérdés, melyek ugyan még nem egészen lex Heinze-szagúak, de már emlékeztetnek erre a híres törvényre. Egy pár szóban nem is lehet erre a sok diszkrét kérdésre a kielégítő választ megadni. Ezért csupán a fődologra szorítkozom és csak jelzem azt az álláspontot, amelyről ezeket a kérdéseket megfigyelem az okos ember az egészséges fiatalságot nem tilthatja el a szerelemtől; csak a római egyház engedhetett meg magának ilyen természetellenes tilalmat – és az sem fog még egyszer annyi ideig fennállani, mint amióta már fennáll. A szerelem, épp úgy, mint a vallás, feltétlenül magánügy, amelybe senki más bele nem szólhat, mint az a két ember, akit közvetlenül érint. Mindenütt így van ez a természetben és mindenütt fényesen beválik. De még valamit ki kell jelenteni. Abban a három-négy évtizedben amióta diáklányok is

járnak az egyetemeinkre, sokszor tapasztaltuk, hogy a diákság túlnyomó része – nemre való tekintet nélkül – magával hozza azt a szilárd elhatározást, hogy „ember lesz belőle”. Fiúk, lányok egyaránt tudják ezt és eszerint viselkednek. Sohsem hallottuk, hogy a jelölt azért bukott meg a vizsgán, mert szerelmeskedéssel töltötte a tanulásra szánt időt. Milyen gyakran megesik viszont, hogy gyöngébb jellemtű fiúk dorbézolás és útszéli szerelem miatt szenvednek hajótörést, amiben a diáklányok egészen ártatlanok, akár csak Zoroaster a betlehemi gyermekgyilkosságban, N'

De eltekintve ettől, azt hisszük, hogy jó nevelésű fiatal embereket az egyetemi éveik alatt sem kell feltétlenül bebiztosítani a szerelem kísértései ellen, hogy tanulmányaikban akadályozva ne legyenek. Hát baj az, ha két emberi lény az egyetemen szeret egymásba? Szellemi fejlődésüknek éppen ebben a korszakában áll leginkább módjukban, hogy egymás képességeit, jellemét, egész emberi nagyságát legjobban megismerjék; sokkal jobban, mint a bálteremben, ahova annyi házasság eredetét lehet visszavezetni, amelyről azután képmutatóan azt állítják, hogy az égben kötötték. Nem ritkaság, hogy boldog házasságot kötnek olyan kollégák, akik diákorukban egymással versenyezve jutottak fokról-fokra feljebb és tettek le sikeresen a vizsgákat. Itt Zürichben is van sok ilyen házaspárunk és minden erényes filiszter megsüvegei őket. Kinek mi köze ehhez? Csak a meleg, igazi, egészséges életkedv megvetői találhatnak benne kifogásolni valót.

Csak még egyet. A nők egyetemi stádiumának ellenségei „nőiességének” elvesztésétől féltették a rendszeresen tanuló nőt. Felesleges erről hosszasan beszélni. Csak konstatálni akarom, hogy sok derék háziasszonyt és anyát ismerek, aki rendszeres egyetemi tanulmányokat végzett és dacára vizsgáinak és doktori címének, megtartotta a „nőiességét”. A mindennapi életben nem is tűnnek fel, legfeljebb abban különböznek egyéb asszonyoktól, hogy szerényebbek viselkedésükben és öltözködésükben köztisztelőben élnek és hatalmas tényezői az ifjúság és a nép nevelésének. Bár többen volnának!

Summa summarum: A lány diák épp úgy beletartozik a kultúrvilágba, mint a fiúdiák, mert ő is tényezője a továbbfejlődésnek. A tanult no mindig többet ér, mint a tanulatlan. Minden ellenkező állítás tévedésnek és előítéletnek bizonyult.

Kinek volna kedve tompa szerszámokkal és értéktelen praktikákkal küzdeni az eleven fejlődés ellen?

Fordította G. J.

GLOSSZÁK.

A modern feministák elődei. A Budapesti Hírlap március 15-iki tárcája több női levelet közöl a szabadságharc idejéből. Mindmennyi tanújele annak hogy a magyar nő lángoló szabadságszeretete saját felszabadításának megkívánásában is megnyilvánult. Teleki Blanka grófnő leánynevelő-intézetéből került ki a következő felhívás is: „Hazafiak! Szabadság, testvériség és egyenlőség jelszavatok.

A magyar amit mond, meg is tartja. Azért legyenek a nők is egyenlőek. Vasvári, ki előbb tanítónk volt, most az egész hazáé. Ezt mi örömmel nézzük, de kívánjuk:

1. Hogy az egyetemen nők is tanulhasanak.

2. Hogy ne legyenek olyan mondatok; „Mindenki bír szavazattal, kivéven a nőket”.

3. Hogy egész Magyarhonba, a legkisebb falukat sem kivéve, legyenek tanodák és a szülők itt gyermekeiket taníttassák.

4. A falusi tanítók jobb díjt kapjanak, hogy képesek legyenek a tanítást jól vinni.

Ez, mit kívánunk és elvárjuk, hogy bele fognak egyezni honunk lelkes fiaival!”

Az aláírások élén Perényi Malvin, közöttük meg Blaskovics, Döry, Putyáni, Sztójka, Stankovanszky és más főúri családok leányai. Ugyanezen családok mai asszonyai meg a hagyomány szent nevében abban látják a nőiség netovábbját, hogy előkelő visszavonultságban közönyösen szemlélgetik a szabadsággért küzdő asszonyok harcát.

Férfilegika és konzekvencia. Tisza István gróf ugyanazzal érvel Aradon azokkal szemben, kiktől meg akarja tagadni a politikai jogokat, mint a férfi szocialisták asszonyaikkal szemben. Először gazdaságilag akarnak „rajtuk segíteni”, majd aztán – később – valamikor talán meg is kaphatják a választójogot. Tehát az asszonyokkal szemben megfelel a szocialistáknak is a „középkori junker” okoskodása Ez férfilegika. Herczeg Ferenc pedig, aki a jóízű embereket a múltkoriban intette a politikától, egyszerre egészen előkelőnek találja az „utálatos politikát”. Megválasztatja magát, bankettezik, tósztozik, lelkesedik! Ilyen a férfi-konzekvencia.

Eső után köpenyeg, vagy árvíz után szabályozó terv. Paris veszedelme elmúlt s a francia főváros hatóságai lázas sietséggel tárgyalják le az árvíz veszedelméből szerencsésen megmentett régi szabályozó terveket. Gondoskodni fognak róla, mondja Paris községtanácsa, hogy városukban több kárt ne tehesen a Szajna. Milyen furcsa, hogy az összes technikai és elkerülhető elemi csapások ellen csak akkor kezdenek védekezni az emberek, ha előbb emberéletben, jószágban, vagyonban, világot megdöbbentő kár esett. Ha mindazokat a stipendiumokat, pénzösszegeket, amelyeket ma kizárólag hadügyi találmányok díjazására fordítanak, az elemi csapások megelőzésére szolgáló tanulmányok jutalmazására tűznék ki: a háború technikája elmaradna ugyan, de a kultúra és a civilizáció mérhetetlenül haladhatna. Mennyire fejlődhetné a világ technikai berendezése, ha a kutatók és felfedezők szeme felszabadulna a hadügyi feltalálásokra irányuló valósággal hipnotizáló csábítás és kényszer alól.

A névtelen hős. „Borsos Lídiát, aki kiskirályhegyesről Makóra került szolgálatba, elcsábították. Aztán ikergyermeket szült, akiket elkapart a földbe. A rendőrség kiásta, az orvosok úgy találták, hogy a gyermekek egészségesek és Lídiát gyermekgyilkossági kísérletért elítélték harmadfél esztendőre» A gyermekek közben elpusztultak és Lídia Márianosztrán – megőrült, a szemein egyip-

tomi betegség hatalmasodott el, ő maga pedig, miután Márianosztráról kiszabadult, hűyén kóborolt Makó utcáin. A rendőrök bevitték, aztán hazatoloncolták Kiskirály hegyesre, hogy a község vitesse Lídiát a bolondok házába.” De vaj' ki ő s merre van hazája a névtelen hősnek, akinek szerepét a törvény, a sajtó és a közvélemény mellőzi? Elismerést a gyászvitézeknek, akik oly szerényen homályba burkolóznak az ilyen esetekkel járó dicsőség megosztásánál!

A PELLAGRA.*

Írta: PERCELNÉ-KOZMA FLÓRA.

Egy esős és ködös délután unalmamban egy régebbi újságot vettem a kezembe s éppen a Szatmár- és Szilágymegyében graszáló pellagra olvasásába voltam elmerülve, midőn egy hosszúkas, divatos levelet hoznak be. Hasonlóképpen hosszúkas, divatos és sablonszerűen egyenesen álló betűkkel borítva. – Jourra hívnak!

Elnevettem magamat» kukoricakenyér és – sandwich! Mily ellentét, de e g y közös tulajdonsággal mégis bírnak: bármelyiknek huzamosabb élvezésétől meg lehet bolondulni!

Összehajtva az újságot, a levélkével együtt az asztalra dobtam, én pedig kényelmesen ledőltem a dívánra, hogy kis erőt és bátorságot merítsek az 5 órára fenyegető teához!

Behunytam a szememet és elkezdtem gondolkodni. Most februárban jour! Mikor már örültem vágyódik az ember egy kis – kávé után? azután valami divatból kiment „kompót”, aszalt körte, vagy préselt füge, vagy akármilyen régi divatú csemege után – csak ne tea, ne sandwich és ne „kugler” legyen az!

Soha sehol és semmiben változás» Mindenütt villanyvilágítás, mindenütt apró fauteullók, kerevetek, csinált pálmák, napraforgós váncosok és apró bronzfigurák.

Mindenütt minden egyforma, akár csak a sandwichek és akár csak a – vendégek.

Magasan felfésült haj, két oldalt kihúzva és kisütve.

Monaszerlitől egy és ugyanazon szabású harang-alj, nyak és kézfordor, fehér keztyű, bouton, négylevelű lóhere a karperecen, stb.

Az egyéniség?! Nos az a mai világban – nem divat.

Valamint öltözetünket, hajviseletünket, ékszereinket a divatlap határozza meg, ugyanúgy szabja ránk a modort, mozdulatokat, köszönésmódot, sőt befolyásolja gondolkodásmodunkat is.

Mire valók is volnának különben nő napjaink s

*Európai Kánaánban ezelőtt 11 évvel pellagra dúlt. Szatmár- és Szilágymegyében a kizárólagos kukoricaliszt-tápláléktól az örültséggel, hűyességgel tetézett éhtífusz, a pellagra pusztította a népet. Akkor egy melegszívű, erős akaratú, a szívnek és észnek minden jeles tehetségével megáldott asszony fel akarta rázni asszonytársait a társadalmi bajokkal szemben tanúsított közönyből. Megírta ezt a cikket, de nem akadt újság, amely leközlölte volna. Nem a cikk irodalmi fogyatékoságán múlt a leközlése; a tárgy, az asszonyokat társadalmi munkára szólító hang állta útját a leközlésének. Ma az akkor kezdő író cikkeit megbecsülik mindenhol. Nekünk örömminkre szolgál, hogy a mellőzött cikkecskének szomorú aktuálisánál fogva – az éhtífuszra való tekintettel – lapunkban szolgáltatathatunk igazságot.

illemtanával miért örködnék felettünk „egy nagyvilági hölgy”?!
 Ezekből azután megtanuljuk: hogy kinek nyújtunk a kezünket, és kinek elég csak egy fejbólintás; kit kísérünk ki az ajtóig – kit pedig csak a szoba közepéig.

A meghívókat hosszúkás vagy szegletes lapra írjuk-e; szalonunkba tehetünk e még krizantemumot vagy ezentúl csak tubarózsával díszíthetjük-e asztalainkat.

Fenntartsuk-e a glacékezyűt teaiváskor, vagy a jobb kezünkről lehúzzhatjuk e azt egy percre; a sandwichet két ujjunkkal, vagy apró villával vegyük e tányérunkra.

A halat lapos vagy görbe villával együk-e; a tortát késsel vagy kanállal vegyük-e a szájunkba?! – Szegény Inóiak!* Vajjon mivel ették azt a kukoricamálét, amellyel a tébolyt, a halált szívták magukba!

No de legalább kényelmesen költötték azt el!

Lám háziasszonyom most is egy sereg csecse-becse közé tette le a csészémet!

Valóságos művészet, de tortura is egyúttal, hogy nagyobb szerencsétlenség nélkül, szabályszerűen költsük el oszonnánkat és örölkünk, ha legfeljebb az elkerülhetetlen kézfodorral emelünk el egy pár nippet, melyek azután nagy loccsanással esnek bele teánkba!

Szomszédnőm, kinek remek fekete toiletteja volt (természetesen hogy fekete, hiszen ha az udvar gyászol, csak nem járhatunk – tarka ruhában!) előzőkenyen fordult hozzám és átnyújtva a sandwiches tálcát, mosolyogva újságolta, hogy Pertik – de nem a bacillusokban utazó – nemsokára megteszi tavaszi körútját, magával hozva a legújabb párisi modell-ruhákat»

Erre természetesen mind letettük csészéinket és élénk diskurzus fejlődött a divatról.

170 fiton alul nem állíthat ki egy szolid cég valamire való ruhát, mert a selyembélés maga ennyi és ennyibe kerül; már pedig inkább a szövet legyen olcsóbb, de a bélésből nem engedhetünk!

Kalapot csak Müllertől lehet felvenni. Az igaz, hogy nem olcsó, de aki egyszer az övét megpróbálta, nem tud mást a fején megtűrni! Bizony belé kerül egy-egy 30-40 forintba – de az ember mégis csak valami tisztességeset vesz inkább!

Összerázkódtam – – – különös – – – mintha két beesett szem meredt volna reánk – – – mint egy vízió – – – s megdörzsöltem a szememet.

Tovább beszélünk: tavaly csupa kis kockás blúzokat vettünk, de az Idén már csak nagykockásokat viselhetünk

A tavalyi rövid kabátokat mind eldobhatjuk, mert a legutóbbi jour – hosszú felöltőket hozott!

A gallér már nem divat, pedig nem régen láttuk el magunkat újakkal – mennyi pechje is van egy szegény asszonynak az életben!!

Furcsa – – – most meg a másik oldalról mered ránk az a két tébolyodottan égő szem. – – –

Megfordultam és én is hangosan kezdtem beszélni, hogy bátorságomat visszanyerjem!

De hiába, a két szem nem akart eltűnni – – –

sőt, lassanként mintha egy sovány, rongyokba burkolt

*INÓ községben grasszált a pellagra legnagyobb mértékben.

női alak körvonalai is láthatóvá lettek volna, amint karjaiban valami satnya gyermektestfélét rongyaival takargat.

Beszéltünk egyre – és mindig hangosabban – – – de a látomány mindig közeledett – – – sőt – – – mintha felénk nyújtotta volna a kezét – – – szentséges – – – Isten – – – tele fekélyel – – – a pellagra!!

Iszonyodva fordítottam meg székemet, s így egészen szemben találtam magamat szomszédnőmmel, kinek fénylő boutonjai rettentő ellentétet képeztek az előbb látottakkal.

Önkénytelenül nyújtottam ki kezemet, hogy a bántó fényességet eltakarjam, de ő mozdulatomat félremagyarázva, nevetve kérde: „úgy-e szépek? És milyen olcsón jutottam hozzájuk! Tavaly 3000-en alul nem akarták adni, most azonban, hogy leszállt a gyémánt ára, végre 2000 firtért megkaptam őket» Hiszen ez potom pénz egy pár boutonért!

Ijedten tettem kezemet a szájára, de már későn volt!

Egy rekedt, iszonyatos hang sivitott felénk: „Hazudtok! 2000 firt mindnyájunkat megmenthetett volna!”

Ereimben megfagyott a vér és csak annyi időm maradt, hogy hátrahúzódjam, mert hiéna módjára ugrott a rongyos alak szépen kiöltözött szomszédnőmre, kitépve füleiből a boutonokat!

Iszonyú rémület támadt erre!

„Ki kell dobní!” „Szemtelen!” hangzott minden oldalról „Hogy mer ilyen kezekkel hozzánk nyúlni!”

De már akkor nem egy, hanem számtalan rongyos alakkal voltunk körülveve!

Cafatokban lógott róluk a ruha, több helyen látni engedve sárga bőrű, kiaszott testüket, melyek lilaszélű vörös fekélyekkel voltak borítva!

Duzzadt, cserepes ajkukkal, megdagadt orrcimpájukkal és zavarodottan forgó szemekkel remületes látványt nyújtottak!

„Tireátok szégyen ez a kéz!” kiáltozták rekedten, dagadt, bőrcafatos ökleikkel fenyegetve bennünket, „Tireátok, akik kenőcsökkel kenitek, fényesre csiszoljátok és pénzért preparátatjátok körmeiteket – míg az ország egy részében az éhségtől sebesednek ki embertársaitok kezei!!

Legnagyobb gondotok az, hogy vajjon kis- vagy nagy-mintás ruhában járjatok-e? Hogy francia vagy angol módra szabják-e ruhátokat – – – és mi testünket sem tudjuk e rongyokkal betakarni! Szégyeljétek magatokat!!”

„Tépjétek le a ruhát róluk” ordíták mind egyszerre.

Örült dulakodás kezdődött erre „Nézétek a selyembélést” rikácsolá az egyik örült, szerencsétlen szomszédnőmről tépve le a ruhát „Csak ennek az árából felruházódhattunk volna!”

„Fojtsátok meg ezekkel őket” kiabálta egy vén asszony – egy sereg puha selyemvánkost dobálva a többinek. – „Csak ülőhelyeiket egy tucat vánkossal veszik körül, és nem gondolják meg, hogy nekünk éjjelre sincs mire hajtani fejünket!”

Megdermedve álltam egy sarokban; segítségért akartam rohanni, de mintha lábaim gyökeret vertek volna kiáltani akartam, de hang nem jött a torkomból.

Az iszonyatos dulakodás és sikoltozás közepette fel-

dőltek a kis asztalok és a perzsa szőnyegen szerte-széjjel gurultak a sandwichek!

Fülsiketítő kacagás következett erre.

„Miféle pancs ez?” kérde egy vén asszony a földről felvéve egyet.

„Ilyenre dobáljátok ki a pénzt? Mikor megvan az egészséges ételek és ami fő, ami után mi hiába áhítunk – a mindennapi búza kenyerek!”

Mozdulni, szólni nem tudtam, de éreztem, hogy szemeimből megeredtek és forrón hullottak a könnyek.

„Kukoricakenyeret nektek is!” visíták a többiek és piszkos zsebjekből kemény darabokat rántva ki, fejekhez kezdték vagdosni – –

„A frizurám!” kiáltják többen, bodros froufrouikhoz kapva, melyeket a kenyérdarabok teljesen lelapítottak.

„Igen a frizurátok” feleli egy vézna, rongyos, fiatal asszony, ölében egy sebekkel borított, kiaszott kis fiút tartva. „Csak a fésülésért fizettek mindennap 2 frtot – de nekünk nincs meg a betevő falatunk! Nincs egy kiló hús, egyetlen egy baromfi vagy juh – az egész községünkben.” „Tépjétek szét a divatos fűrtjeiket” kiáltották ismét ész nélkül

Az óriási lármára kinyílt a gyermekszoba ajtaja és az angol mintára nyírt loknis fejek ijedten nézegettek kifelé, egyik-másik gyermek félve szorítva magához óriási francia babáját

Felújult erre a kacagás ismét.

„Nézzétek ezeket a majmokat! 20 frtos baba van a kezükben és a mi szegény gyermekeink főtt étel hiányában – zöld paprikán puszultak el!!!”

És mint a fűriák rontottak a gyermekszobának»

Végső erőmet megfeszítve, természetfeletti erőlködéssel – egy ugrással elejbéjük álltam

„Mit akartok?! Csak nem akarjátok ezeken az ártatlanokon boszútokat tölteni?!”

„Ártatlanok?” kiálták gúnyosan. „Hát a mi gyermekeink nem voltak ártatlanok? És még sem volt irgalom a számukra. El innét.” És nagyot löktek rajtam.

„Az Istenre, a Jézus Krisztus szent nevére kérlek hát benneteket, kegyelmezzétek gyermekeinknek!” könyörögtem magamon kívül – –

„Isten? Jézus krisztus?!” felelt ünnepélyesen az az öreg anyóka, aki előbb a búzakenyeret megható naivságában mindenk fölé helyezte»

„Hát van nektek Istenek? Van nektek Jézus Krisztusok? Vagy azt hiszitek talán, mert vasárnap kifogástalan öltözetben misét hallgattok, divatból reitaitere jártok és nyakatokban aranyamulettet hordtok, hogy keresztények vagytok? I

„Ne beszélj így hozzánk!” szólt sértődve társaságunknak egyik jótékonyágáról ismert alakja.

„Tudd meg, hogy én az országos árvaház, a Fröbel nőegylet, a protestáns árvaház – – –

„Tudjuk, tudjuk” vágta gúnyos hahotával a szavába: Sorsjegyet árultok, hangversenyeket, bálakat rendeztek, táncoltok, esztek-isztok, jól mulattok és másokat zsaroltok a jótékonyág őrje alatt.”

Fülsiketítő kacaj követte ismét e szavakat és egy újabb roham a gyermekszoba felé levért a lábaimról!

kétségbeesve dulakodtam még egy ideig – – – míg erőm teljesen elhagyott.

Hideg veríték kezdett homlokomon gyöngyözni s rémülve hallottam, amint kis leányaim kiáltották; mama! mama! – – –

Egy nagy erőlködés, zihálás és végre valahára fel tudtam ülni – a hálószobám dívánján!

A szoba már besötétedett Az asztalon békésen feküdt az újság a színes levélkével együtt – négy kis leányom pedig aggódó és kíváncsi arccal állt körülöttem!

„De mama,” szólt az egyik, „mi baja van? keljen már fel, hiszen elkésik a jourról – – –”

„Hallgass!!!” rivaltam rá durván – hogy a másik percben sírva boruljak a nyakába!

„Hagyj pihennem, kis leányom, nem megyek ma jourra!!!”

AZ ARADI GYŰLÉS

Hiába tagadják azok, akiknél ez a tagadás agitációs célokat szolgál, hogy a nők összessége osztály, hiába állítják, hogy a nő mindig férjének osztályához tartozik. mindig újabb és újabb események bizonyítanak a mi állításunk igazsága mellett.

Március elején csak úgy visszhangzóit a sajtó, főképen az aradi napilapok attól a hírtől, hogy a Nemzeti Munkapárt aradi alakuló gyűlésére nőket semmi esetre sem bocsájtanak a terembe. E tilalommal járt az a fenyegetés is, hogy „ha mégis be találna menni valamilyen módon nő a terembe, azt rendőrökkel vitetik ki onnan”. Hogy mi adott okot az uraknak ezen intézkedésre, azt nem tudjuk, hogy miért akarták a nőket Rendőrökkel kivinni a teremből, azt sem tudjuk, de valószínű, hogy Tisza Istvánnéra, aki férjét Aradra kísérte és az aradi főispán nejeére gondoltak Bizonyos, hogy ez a két nő érdeklődött a gyűlés lefolyása iránt, hiszen közismert tény, hogy mindenkor élénk figyelemmel kísérik férjeik politikai működését. Dehát rendőrrel nem szívesen vezetetti ki magát senkisé a teremből, így ezek a hölgyek is kénytelenek voltak a gyűlésről távol maradni. Egy sorba kerültek a kispolgári és a proletár asszonnyal, akiket a férfiak azzal az utasítással, hogy asszonynak a konyhán a helye, tartanak távol akár a kaszinótól, akár a szakszervezettől. És mégis vannak, akik nem látják át, hogy a nők összessége egy elnyomott osztály.

Az aradi gyűlés a férfiak átlagos udvariasságáról is kedves tanúságot tett. Minden tilalom és fenyegetés ellenére a nőmentes gyűlésnek mégis volt egy nőhaligatója; lapunk tudósítója, e sorok írója. A férfiak nőjogok helyett udvariasságot szeretnének nekünk kínálni. Az aradi férfiak udvariassága abban nyilvánult, hogy a női hírlapírót meggátolták az őt a sajtóasztalnál joggal megillető hely elfoglalásától. Azután egyetértően annyi helyet sem engedtek neki, hogy legalább állva jegyezhetett volna. Furcsa volt, hogy amikor Tisza István befejezte beszédét, az eddig erőszakkal elfoglalt hely elvesztette értékét az urak előtt. Most már udvariasságok közepette bocsájtották volna az őt megillető helyre a nőt. Akkor, amikor ennek a helynek elfoglalása, minthogy az ülés végéhez közeledett, már fölöslegessé vált.

Ez a késői udvariaskodás természetesen nem felejtetheti el az előző goromba megjegyzéseket, amelyeknek legenyhébbje a „dobjátok ki” volt. A gyűlés végighallgatása és végignézése azonban megértette ezzel az egyetlen jelen volt nővel, hogy miért bocsájtottak csak férfiakat a terembe.

Helyesen cselekedtek a gyűlést rendező urak, mert ilyen ítéletnélküli tömeget nőkből összehozni alig lehetett volna. Mindent megéltünk, még ahol a logika, t. i. még az ő logikájuk is ellentmondást követelt volna.

Tisza István gróf március 6-iki beszédét a sajtó elég bőven ismertette, úgy, hogy felesleges annak reakciós tendenciáját külön kiemelni.

Az aradi gyűlés ismét meggyőzött bennünket arról, hogy a férfitársadalom az asszonyokat csak addig tűri akár a munka, akár az élvezetek terén, amíg az kiváltságos kényelmével nem ellenkezik. Csak a saját erőnkre támaszkodva kell majd megvívunk azt a harcot, amelyre szükségünk van, hogy megbecsüljék bennünk az embert azok, akik ma ezt a megbecsülést bitorolják, de rá nem szolgálnak.

A kizárólag férfiakból álló parlamentek csődjét sok jelenségből lehet megítélni. Nálunk nem utolsó helyen áll ezek között a tintatartókkal való érvelés, a Khuen-féle törvénymagyarázat.

Mélyen elszomorító jelenségek ezek és világosan szólnak amellett, hogy a magyar közéletnek új erőkre, új vérre, új erkölcsi felfogásra van szüksége. Úgy látszik, hogy a világosságtól félnek azok az urak, akik olyan hevesen zárkóznak el a nők követelése elől, félnek, hogy az az erkölcsi tisztaság, az az erős logika, amellyel a nők ítélik meg a helyzeteket, ártnak a sötétség lovagjainak.

Ha mi nők eddig nem érdeklődtünk volna a politika iránt, ha már eddig nem küzdöttünk volna közvetlen politikai befolyásért, az utóbbi idők eseményei egyenesen reá kényszerítenének bennünket, hogy nyílt szemmel látva az eseményeket, helyet kérjünk, sőt követeljünk ott, ahol az ország dolgait – ma olyan helytelenül, olyan éretlenül – intézik. Ezek az intézők merik állítani, hogy a nők „éretlenek” a politikai munkára, hogy nem értenek a közügyek intézéséhez!

Az aradi gyűlés tanulsága: dolgoznunk kell, összetartani és ezzel az összetartással megtörni azt az önhittségből összerótt erős várat, amelybe a férfiak többsége elzárkózik a nők követelése elől. Ha az asszonyok részt akarnak venni a közmunkában, úgy meg kell nekik adni erre a módot, mert ha meg nem adják, akkor a nemek osztályharca az egész társadalom kárára még jobban elidegeníti egymástól a férfit és a nőt. W. Sz.

SZEMLE.

Magánalkalmazottak az általános választójogért. Budapesten mostanában szakmaszerinti szervezkedés folyik az általános választójog jelszavával. E szervezkedés során a kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének elnöke Vázsonyi Vilmos áll, aki mellesleg a főváros hatodik kerületének képviselőjelöltje is, sorompóba állította a magán-

tisztviselőket és kereskedelmi alkalmazottakat is. Ennek a nem nagyon mozgékony tábornak minden mozdulatát élénk figyelemmel kísérjük és így örömmel láttuk ezt az állásfoglalást is. Örömmünk azonban nem volt tartós; kartársaink kollegiális szeretete és fejlett szociális érzéke gondoskodott róla, hogy ne legyen az. A szervezkedés nem egyesületileg indult, magánemberek állottak az akció élére. Magánemberek, akiknek azonban volt rá gondjuk, hogy a magánalkalmazottak testületeiben elfoglalt vezető állásuk a meghívó aláírásában is érvényre jusson. A Magántisztviselők Országos Szövetsége, a kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és kereskedő Ifjak Társulata vezető emberei ezen akció során március 29-ére nagy értekezletet hívtak egybe. A három testület együttes taglétszáma hozzávetőlegesen számítva is meghaladja a tízezret, a „nagy” értekezlet megnyitására kitűzött órában jelen volt az értekezlet színhelyén – hogy keveset ne mondjunk – tizenöt a három testület tagjai közül együttesen.

De ott voltak azok, akikről megfeledeztek: a női kartársak. Ott voltak kétszáznál többen, hogy megjelenésükkel dokumentálják, hogy ők is részesei a tisztviselői kar szociális munkájának és hogy figyelmeztessék az értekezlet tagjait és vezetőségét a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak 1907. évi kongresszusának választójogi határozatára. Ez a határozat az általános, titkos, egyenlő és községenkénti szavazással összekötött választójogot minden 20 éven felüli egyén, tehát kifejezetten a nők számára is követelte. Hogy az értekezlet egybehívó! a nőtisztviselőket elfelejtették akciójukba bevonni, világos bizonyítéka annak, hogy élt bennük a vágy, hogy a kongresszusnak ezt a határozatát – szintén elfelejtsék. A nőtisztviselők tömeges megjelenése azonban ezt a feledékenységet megnehezítette és így az értekezlet előadója, szelíden és előadása terjedelméhez képest nagyon röviden, kénytelen volt foglalkozni a választójognak a nőkre való kiterjesztésével is. Az előadóról feltételezzük hogy ez a koncesszió nem esett nehezebbre, az értekezlet elnökének azonban – saját bevallása szerint – nem volt ínyére, hogy állást kellett foglalnia a női választójog kérdésében. Ennek a példás egyetértésnek az lett a következménye, hogy bár az előadói javaslat a választójognak a nőkre való kiterjesztését is hangsúlyozta, ez a követelés a határozati javaslatból kimaradt. Illetve benne volt burkoltan, az 1907. évi kongresszus határozataira való általános utalás köpönyegébe bujtatva. A jelenvolt nőtisztviselők igen érélyes állásfoglalására volt szükség, hogy a köpönyeg lehulljon és a határozati javaslat földre nem ismerhető módon magában foglalja

a kongresszus határozatának a nők választójogára irányuló részét is.

A véleménykülönbségeknek ez az összeütközése persze nem ment szóbeli csatározás nélkül. – Mindkét oldalon erős hullámokat vert az izgatottság és konstatálnunk kell, hogy nem azok mutatták a legkevesebb politikai tapintatot, akik – állítólagos nemi inferioritásuknál fogva – a választójogra még nem érettek. Legérdekesebbek mindenestre az elnöklő képviselőjelölt kijelentései voltak, aki személyesen a női választójog hívének vallotta magát, kijelentvén, hogy célszerűnek és méltányosnak tartja a dolgozó nőknek politikai jogokkal való felruházását, – de (az az ominózus de) nem tartja ezt a kérdést ma időszzerűnek, majd csak a férfiakra kiterjedő úgynevezett általános választójog törvénybeiktatása után.

Ilyen kijelentések és az azokat kísérő heves közbeszólások közben ért véget az értekezlet – a kartársi béke és szeretet nevében. A kisszámú férfigaligatóság a technika minden vívmányával élt, hogy több férfit bekényszerítsen a gyűlésre. Telefonüzenetre rohanna jöttek a kartársak a „helyzet megmentésére”⁴⁴ A messenger boy ipar tetemesen fellendült az este, de össze is verődött a félkilencre hirdetett gyűlésen féltizenkettő felé vagy hatvan szavazópolgár» A szavazópolgárok érettségüknek fényes jelét adták, amikor a füttyülés, sípolás, dobogás és egyéb lármás tréfák zajával akarták elnyomni a nők választójogára vonatkozó követelést.

G.J.

Városanyák. Stokholmban két nőt városi képviselővé választottak. Az egyik szocialista, a másik konzervatív párti»

Taaft elnök és a nők választójoga. Április 14-én Washingtonban tartják az amerikai suffragistek nemzeti kongresszusukat. A gyűlést Taaft elnök nagyszabású beszéddel fogja megnyitni. Ez az első alkalom, hogy az Egyesült Államok elnöke a női választójog érdekében nyilvános szerepet vállal.

Mária Theresia a háborúról. 1778 április 12-én írta a Nagyasszony fiának, József főhercegnek t „kedves fiam! két fiamat és vömet elragadják tőlem. Hányszor kellett azokra a szegény asszonyokra gondolnom, akiktől erőszakkal veszik el a gyermekeiket. Az enyéim önként mennek és a lehető legvédelemben, mégis hiányzanak, mint támaszaim. Milyen csúf mesterség a háború az emberiség és a boldogság ellen!” (Dr. Otto krack: Briefe einer kaiserin c. művéből» Carl Curtius kiadása, Berlin 1910.)

A választójogi nőmozgalom köréből. Franciaország: A francia kamarában a választójogi reform tárgyalása során Marcel Semfaat képviselő hosszabb beszédet mondott a nők aktív és passzív választójoga mellett.

A reformot tárgyaló bizottság elnöke azt válaszolta, hogy a bizottság foglalkozni fog a női választójog kérdésével.

Automobilgyáros a nők választójogáért Az Északamerikai Egyesült Államok női választójogi szövetsége nemrégiben költözött Newyorki irodáit új, nagy helyiségbe tette át, amelyet Belmont asszony (Vanderbilt leány) teljesen a maga költségén bérelt és tart fen. A felavatási ünnepély vendégei közt jelen volt egy nagy automobilgyár tulajdonosa is, aki kijelentette, hogy mindennemű hirdetéseihez és prospektusaihoz díjtalanul melléklí a nők választójoga érdekében kiadott röpvéket. – Az olasz radikális párt gyűlésén a nőmozgalom vezetői közül résztvettek: Teresa Labriola, Zambetti Dobelli tanár, Romelfa Troise, Sacchy-Salvatori asszony, de Vincentis asszony stb., Zambetti-Dobelli választói reformokról szóló referátumában tüzetesen indokolta a női választójog követelését. Indítványára nagy lelkesedéssel fogadták el a következő határozati javaslatot: „Az olaszországi radikálisok negyedik pártgyűlése sürgősen felszólítja a pártvezetőséget, hogy a női választójog kérdését tanulmány tárgyává tegye és azt a következő pártgyűlés napirendjére kitzűzze.”⁴⁴ karinthia tartománygyűlése Laibach városa számára megváltoztatta választójogi rendszerét. Ez alkalommal megváltoztatták azt, hogy a nők csak helyettes útján szavazhatnak a tartománygyűlési választásoknál, úgy hogy a laibachi nők közvetlenül gyakorolhatják ezentúl a választójogukat.

Az új svájci polgári törvény szerint a férj jövedelmének egy harmadrésze az asszonyt illeti meg akkor is, ha csupán mint kisegítő, vagy a háztartás vezetője dolgozik. Most történik először, hogy a törvény a feleség háztartási munkáját értékeli, ami egyúttal némi védelem is azokra a családokra nézve, amelyekben a férj a keresetét egyenesen a korcsmába viszi.

A budapesti orvosi kaszinó. Ez az orvosi testület önmagát tisztelte meg, amikor utolsó közgyűlésén jóvá tette az orvosnők ellen néhány év előtt hozott határozatával ejtett hibát. Ismert tény, hogy annak idején határozatilag tiltakozott orvosnők felvétele ellen, „mert azok jelenléte feszélyezné a doktor urakat pikáns vicceik elmondásában”. A kaszinó utolsó közgyűlése az orvosi méltóságon esett sérelmet jóvá tette azzal a határozattal, hogy a nőkollégákat is szívesen látja a tagok sorában

Női dirigensek. Miss Marjorie Slaughter nagy sikerrel mutatkozott be nemrégiben a londoni Court-Theaterben operadirigensi minőségben Mostanában elhunyt atyja operáját dirigálta a bemutató előadáson A mű betanítását is ő végezte. – Parisban Mme Maurice-Maquet aratott nagy sikert Beethoven Erocájának és Berlioz Tedeumának betanításával és dirigálásával. – Hollandia egyik legtekintélyesebb dirigense Catharine van Rennes zeneszerző.

Női komponista sikere. A berlini Thalia-Theater nagy sikerrel adta elő Danzinger Rachel asszony „Dorfkomtesse” című operettjét

Inasleányok elhelyezése. A nők szakszerű ipari kiképzésére alakult berlini egyesület inasközvetítő irodát nyitott. Értesítette az ipartestületeket, a szakszervezeteket

és a népiskolákba járó leányok szüleit. Az ipartestületeket arra kéri átiratában, hogy nevezzenek meg a maguk szakmájában olyan mestereket, akik felvesznek leányinasokat. A szakszervezetekhez intézett átiratában hangsúlyozza az egyesület, hogy csak a teljesen egyenlő képzettséggel bíró női pályatárs nem rontja a férfi bérét és ezért arra kéri a szakszervezeteket, hogy az ő szakmájukban is jelentkező nőkollégákat ne fogadják barátság-talanul vagy ellenségesen» – A szülőket felszólítja az egyesület, hogy leányaikat épp úgy taníttassák, mint fiaikat, mert különben egész életükben nyomorogniok kell, ami károsan hat ki az utódaikra is. Utal arra is, hogy a szakszerűen képzett, jól kereső munkásnőnek nem kell akármilyen jöttmenthez feleségül mennie, mert megválaszthatja a magához illő férjet. A női munkások tiltja el a nőt egyetlen egy iparágától sem, a munkától, amelyhez legtöbb kedve van, csak egyet nem szabad: visszarettenni 3-4 évi tanulástól» Az egyesület a közvetítést teljesen díjtalanul végzi.

Az első női elektro-mérnök Németországban
Heinrichsdorff Anna, aki három és fél évi stúdium után most nyerte el oklevelét a berlini politechnikumon. Minden tárgyból kitűnő eredménnyel vizsgázott» Bizonyítványán kívül kitüntetésképpen még egy külön igazolványt is kapott arról, hogy a legszigorúbb követelményeknek kiválóan megfelelt. Heinrichsdorff kisasszony orosz származású és mindössze 21 éves.

IRODALOM.

Választójogunk demokratikus reformja. Mint-hogy a füzetke „a valódi demokratizmus igazi híveinek” van ajánlva és „a női kérdésnek is egészséges megoldása” alcímet viseli, kötelességünk volt azt elolvasni. Isten őrizz a barátainktól, az ellenségeinkkel majd csak elbánnunk!

Stein Fülöp dr.: Az alkoholkérdés mai állásáról. Budapest. A társadalmi múzeum kiadványai. Ára 1 K. A füzet mindenre kiterjed, amit az alkoholkérdés iránt érdeklődő szűk foglalatban kereshet. Gazdag tárháza az alkoholelles mozgalom legfontosabb adatainak. Elvi álláspontját szigorúan tudományos alapon indokolja a szerző, aki Magyarországon az alkoholkérdésnek nemcsak legalaposabb ismerője, hanem e tudomány egyik legeismertebb kutatója is. Szociális kérdések iránt érdeklődőknek az alkoholkérdésről való tájékoztatásra jobbat nem igen ajánlhatnánk, mint Stein Fülöp dr. e füzetét. Magyar nyelven nem jelent meg ehhez hasonló, kimerítő tájékoztatás az alkoholkérdésről.

Szomaházy István: A férjhezmenés művésze és egyéb problémák. kiadja az Athenaeum r. t. Budapest. Ára 3 kor Erről a könyvről csak annyit mondhatunk: Nem tartja nagyra a nevét az író, aki a Gartenlaube és Magyar Figaró keresztezett szellemében írt könyvön azt is kírja. Sajnáljuk, hogy ilyen tákolmányok jeles kiadófirmát találnak. És halálosan röstelnők, ha ennek a könyvnek vevőközönsége is akadna.

A Művészet könyve: A képzőművészetek történeti és technikai fejlődése. Írta: Lyka Károly: A zene fejlődéstörténete. Írta: Kacsóh Pongrác.

Budapest, Athenaeum r. t. Ára 24 kor. A Műveltség könyvtárának ez a legújabb kötete a mű egyik legértékesebb része. Az eddig megjelent kötetek legtöbbjével ellentétben a tárgyalat kérdéseket kerek egységben állítja az olvasó elé. A sok száz képreprodukcióval ékes kötet teljesen megfelel annak a feladatnak, hogy a képzőművészetek és a zene eredetét, fejlődését, átalakulásainak és változásainak okait ismertesse.

HOGYAN KAPTAK A NŐK VÁLASZTÓJOGOT?

Írta: CICELY HAMILTON és CHRISTOPHER ST.-JOHN.

Vígjáték egy felvonásban»

Először színikerült a londoni Royalty Theatreben 1909 április 18-án.

Személyek:

Horace Cole, 30 éves hivatalnok,
Ethel a felesége, 22 éves,
Winifred, Ethel testvére,
Agatha Cole, Horace testvére,
Molly, Horace unokahúga,
Madame Christine, Horace távoli rokona.
Maudie Spark, Horace unokatestvére,
Louise Wilfcins, Horace nagynénje,
Lili, mindeneslány Cole-éknál,
Gerald Williams, szomszédjuk

Színhely: Egyszerűen bútorozott nappali szoba Cole-éknál. Ablaka egyforma apró házikókra néz. Ajtaja keskeny előszobába nyílik, mely közvetlenül a ház kapujához vezet. A kandalló párkányán sok fénykép és olcsó dísz-tárgy. Egy asztal, pohárszék, egy könyvszekrény és egy kényelmes karosszék a bútorzat legkiemelkedőbb részei. Az összbnyomás szerény, nem barátságos.

Idő: Egy tavaszi nap késő délutánja a jövőben. Colené a karosszékben ül és egy gombot varr fel a férje kabátjára. Csinos, jelentéktelen asszonyka aki sohasem rosszkedvű, de azért tud haragos lenni. Ebben a pillanatban szelíd gúnnyal mosolyog testvére, Winifredre, aki a kandalló mellett ül, de éppen menni készül. Winifred magas természetű elegáns ifjú hölgy, vidám, gyorseszű, beszédmódja szónokra vall A választójogi egyesület jelvényét viseli.

WINIFRED: No, Isten veled, Ethel. Sajnálom, hogy nem akarsz nekem hinni. Szeretném, ha téged és Horacet békében hagyhatnának, ha nem kellene itt lennem

ETHEL: Ugyan, te mindig ilyen bosszantó dolgokat rebesgetsz és sohasem történik semmi. Sohasem felejttem el, hogy egyszer a képviselőházat vizalatti csónakokkal akartátok megközelíteni és véletlenül egész másfelé kötötetek ki. „Szép kis véletlenség” mondta Horace nevetve» Egész este ezen a véletlenségen nevetett. „Winifred jól megjárta, mondta Nem is hiszed, mennyire mulatott!

WINIFRED: Dehog sem hiszem! Ösmerem én a kedves sógoromat erről az oldaláról is Nos, remélem, nem hagyja cserben a humora és jókedvűen fogja elviselni azt is, ami ma vár rá. Hiszen meglehet, hogy fényesen mulat majd, ha a női rokonai elárasztják a házat és mindnyájan ugyanazzal a mondattal toppannak eléje: „Eljöttem, hogy a te támogatásodból éljek.” Sohasem lehet tudni, hogy ki mit talál mulatságosnak.

ETHEL: Winnie, te csak kínózni akarsz. Horace rokonai soha sem lennének képesek ilyesmire Nagyon jól

tudják, hogy csak egy szegényes vendégszobánk van és ha valamikor képesek leszünk azt tisztességesen bebútorozni, akkor is albréltetbe adjuk ki.

WINIFRED: A cselédszoba is felszabadul. Ne felejtse el, hogy a háztartási munkások is csatlakoztak a szövet-séghez és ők is sztrájkba lépnek

ETHEL: A mieink nem fogják megtenni. Márta egészen nekünk szentelte magát, a kis Lili pedig egyszerűen képtelen volna elmenni. Nincs hova mennie» Legfeljebb a szegényházba mehetne.

WINIFRED: Éppen oda készül. Mindazok a nők, akiknek nincs férfitrokonuk, vagy akiket a férfitrokonuk elutasít, a szegényházba mennek. A szegényház női lakóinak a száma (így felszaporodik ma éjszaka, hogy áttöri a ház kapuit, elárasztja az országot és kétségbe ejti a rendőrséget.

ETHEL: Horace azt mondja, sohasem fogjátok a kormányt annyira kétségbe ejteni, hogy megadja nektek a választójogot.

WINIFRED: A te kedves Horaceod és még egy millió hozzá hasonlóan kedves Horace esnek majd egy pár óra múlva kétségbe. Holnap, vagy talán még előbb is, Horace és társai tüntetően fogják az utcán a nők választójogát követelni.

ETHEL: Winnie, micsoda dolgokat beszélsz! Gondold meg, hányszor akartad Horacet meggyőzni, de sohasem sikerült. Aligha válhatnék belőle suffragette éppen mert –

WINIFRED: Éppen mert? Nos folytasd.

ETHEL: Nos igen, hát te most női rokonokról beszéltél, akik majd idejönnek, hogy Horace tartsa el őket. Ebből persze egy szót sem hiszek el. Agathának például álmában sem jut eszébe, hogy ott hagyja az állását. De ha ide is jönnének, Horace megmondaná nekik, hogy nem tudja őket eltartani. Hogyan is tudná heti négy fontból?

WINIFRED: Hogyan tudná? Ez éppen a kérdés! Hát persze, hogy nem tudná. Éppen ezért akar majd tőlük minden áron megszabadulni, még a választójog árán is. Ezért nem kellett volna Horacénak és férfi-polgártársai többségének éveken át fentartani azt az ostoba babonát, hogy ők tartják el az összes nőket. Évek óta magyarázzuk nekik, hogy képzelődnek, de nem akarják komolyan venni az érveinket. A módszer, mellyel nekünk válaszoltak, pontosan ugyanaz, mint azoké a kis fiúké, akik, ha meglátják a jelvényemet, azt kiáltják: Brr, suffragette!

ETHEL: Bár ne viselnéd, ha hozzánk jössz Horace nem szenvedheti nőietlennek tartja.

WINIFRED: Ó, igazán? Holnap kölcsön kéri tőlem, ha majd ő meg a többiek megkapják a leckéjüket. Az érveinkre nem akartak hallgatni így tehát rájuk kell bizonyítanunk a csalásukat és pedig praktikus és érzékeny módon. Ebben a percben az ország összes dolgozó asszonyai abbahagyják a munkát, bármilyen legyen is az és elmennek a legközelebbi férfitrokonukhoz, bármily távoli rokonságban legyenek is vele és tőle követelik az eltartásukat. Remélem, neked szerencséd lesz és Horacénak nincs túlságosan sok nőrokona.

ETHEL: Egy szót sem olvastam erről az újságban.

WINIFRED: Nem tesz semmit. Majd olvashatsz az esti lapokban annál többet.

ETHEL: Hát te melyik rokonhoz mész, Winnie? Józsi bácsihoz?

WINIFRED: Ó, én a tűzvonalban állok, mint rendesen és így a kedves bácsit megkímélem. Én avval a nagy csapat nővel tartok, akiknek egyáltalán nincs férfitrokonuk» Éjfélig lesz velük dolgom, én vezetem őket a szegényházba. Ez talán a legérdekesebb része az egész „sztrájkknak. Ezen a ponton azokat a férfiakat is megfogjuk mint adófizetőket, akik mint rokonok kisiklottak a kezeink közül. Minden férfi, akár a közélet embere, akár magánember, szemben találja magát azzal a kényszerítő problémával, hogy el-tartson millió és millió lustálkodó asszonyt. Gondolod, hogy magukra vállalják ezt a terhet? Én kötve hiszem. (Órájára néz) Szent isten, a sztrájk már régen megkezdődött. Nemem kell Mennyi időt pocsékoltam el már is»

ETHEL (az órára néz): Sejtelmem sem volt róla, hogy már ilyen késő van. El kell készítenem Horace teáját Minden percben betoppanhat. (Csenget.)

WINIFRED: Szegény Horace!

ETHEL (nyugtalanul): Miért „szegény Horace”? Azt hiszem, nincs oka panaszra (Újra csenget.)

WINIFRED: Ahogy a dolgok most állanak, megesis a szívem az összes férfiakon.

ETHEL: Mi leli Mártát?

WINIFRED: Semmi sem leli, drágám, csakhogy elment.

ETHEL: Ostobaság! Amióta férjnél vagyok, mindig nálam van és nagyon jól megfizetem. (Lili belép. Piszkos kis mindeneslány, kimenő ruhában. Fején nagyon olcsó és nagyon feltűnő kalap.)

ETHEL: Lili, hova lett Márta?

LILI: Elment.

Ethel: Elment! Egy szót se szólt róla.

LILI: Nem is akart szólni, de három órákor elment

ETHEL: De miért ment el? Ne légy ostoba, Lili. Miért jössz kalappal a szobába?

LILI: Éppen elmenni készültem, amikor csengetni tetszett. Ezért van kalap a fejemen.

LILI: Elmenni! Hova? Hiszen ma nincs kimenőd!

LILI: Visszamegyek az egyletbe. Nem egyedül megyek; nagyon sokan jönnek velem

ETHEL: De miért?

LILI: Christabel kisasszony mondta. Azt mondta: Akinek nincs férfitrokona, akihez mehetne, az jöjjön csütörtökön az egyletbe. És azt mondta: Aki pedig nem jön – és éppen én rám nézett – az áruló, esküszegő, akárki is legyen. Éppen ő lesz az oka, ha nem sikerül. Ezt mondta. Én meg azt mondom, hogy nem leszek se áruló, se esküszegő!

(Winifred ezalatt egy plakátot tűz magára „A szegényház felé!” felirással.)

WINIFRED: Nos, Ethel, elhiszed már, amit mondtam?

ETHEL: Illetlen, alávaló dolog, amit tesztek. Hogyan adjak Horacénak valamit enni, ha nincsenek cselédeim?

WINIFRED: Rajta, lelke! Horace és társai véget vethetnek a sztrájkknak. De előbb keserves órákat fognak átélni. Isten veled. (El, a Választójogi dalt énekelve)

LILI: Tessék egy kicsit várni kisasszony, én is jövök. (Szintén a Nótába fog.)

ETHEL: Ne, ne! Lili kérlek ne menj el! Minden esetre hozd be a teás üstöt, a húst és a piritó rostélyt. Akkor talán boldogulok magam is.

LILI (visszatér, szónokolva): Most nem lehet beteget jelenteni. Ez most lecke, nem egyéb. (El.)

(Ethel csöndesen sírni kezd; azután terítéshez fog; kenyeret» ecetes üveget, teás csészéket tesz az asztalra a pohárszékéről Lili visszajön a piritó rostéllyal, üsttel s két darab nyers hússal.)

LILI: No itt van, ami kell; többet nem tehetek. (Szaval.) Megkövetelem, hogy az állam engem is elismerjen. Azt hiszem, nem vagyok se gonosztevő, se bolond és nem is szabad velem úgy bánni, mintha az volnék

ETHEL: Szegény kis butonc, te. Hát azt hiszed, hogy még ha be is válik ez a szörnyű terv, t e is kapsz választójogot?

LILI: Lehetséges – semmit se lehet előre tudni. De nem ezért hagyom abba a munkát. Nem szabad a többit visszatartanom. Hátha éppen én leszek az oka, ha nem sikerül a dolog. Megyek az egyletbe, kezét csókolom.

ETHEL: És én mindig olyan jó voltam hozzá. Ó, a kis kígyó. Mit szól majd Horace mindezekhez? (kinéz az ablakon.) Nem lehet igaz Minden olyan, mint máskor. (Horace hangja hallatszik kívülről):

Az idén legalább tizenhat Dreadnoughtot kell beszerezniünk. (Williams hangja): De nem szerezhjük meg őket, te vén gyerek, ha nincsenek virágzó gyarmataink, amelyek megfizetik.

ETHEL: Ó, itt van Horace és Gerald Williams veled együtt Remélem, Horace nem hívta meg teára. (Megigazítja a haját a tükör előtt és azután a teást körül foglalataskodik.)

(Belépnek Horace Cole – egy aogol „úr a maga házában” – és Gerald Williams, jól öltözött ifjú ember, tele önbizalommal.)

ETHEL: korán jöttél, Horry, úgy-e? Hogy van Williams úr?

GERALD WILLIAMS: Hogy van, Colené asszony? Csak azért pottyantam be a házába, hogy elvigyek egy könyvet, amelyet a férje ígért.

(Horace a könyvek között turkál.)

ETHEL: Jó napod volt, Horry?

HORACE: Igen, jobb, mint máskor. No, megvan, itt a könyv. (Olvassa a címét): „Hol a mosóteknő?” előszóval ellátta lord Curzon of Kedleston, kiadja a Nők Választójogát Ellenző Férfiak Ligája. Ha ez se győzi meg a feleségedet, akkor semmi.

ETHEL: WILLIAMSNE suffragett?

GERALD: körülbelül. És bármit mondjak, a válasza, „Ehhez te nem értesz”. köszönöm, öregem; felolvasom neki tea után. De milyen hosszú Jó napot, Colené asszony.

ETHEL: Nem mondott Önnek a felesége semmit m» reggel, mielőtt a városba ment?

GERALD: A nők választójogáról? Óh, nem Regelinél nem szabad erről beszélni. Semmi szín alatt. Megpróbáltam rávenni, hogy ne menjen ezekre az ülésekre, ahol mindenféle butasággal töltik meg az asszonyok fejét, de azt mondta, csak akkor hagyja abba az ülésézést, ha én sem járok többé football-matchekre. így aztán persze nem tudunk megegyezni. A holnapi vizontlátásra, öregem. Jó napot Colené asszony» (El.)

HORACE: Meghívhattad volna teára. Azt hiszem, nem bántál vele nagyon barátságosan.

ETHEL: Sajnálom; de azt hiszem, ha hívom, sem maradt volna.

HORACE: Valószínű, de azért vendégszeretőnek kell lenni kész a tea?

ETHEL: Nem egészen, drágám. De ebben a percben meglesz

HORACE: De hát mit jelent ez?

ETHEL: Semmit. De azt hittem, mulatságos lesz, ha magam sütöm itt bent a szobában a húst.

HORACE: Én azt hiszem, teljesen fölösleges, amíg cselédet tarthatunk.

ETHEL: Igen, de hiszen soha sem ízlik neked Márta főzje. Azt gondoltam, szívesen látod, ha én próbálkozom meg vele.

HORACE: Nagyon figyelmes vagy, lelkem. De ha már főzni akarsz, miért nem a konyhában főzöl? ki látott már nyers húst a szalonban!

ETHEL: No ne, Harry! (Horace nyakába borul és sírva fakad kezében a nyárssal, melynek a vége Horace arcába fűrődik.)

HORACE: Az istenért, mi az? Ethel, kérlek, ne kapj hisztérikus rohamokat. Ha tudnád, mit tesz az, holt fáradtan hazaérni és itthon ilyen kínzásban részesülni. Majd csöngetek Mártának, vigye ki ezt az utálatos holmit. Látni se tudom már.

ETHEL: Márta elment.

HORACE: Mikor? Miért? Összepöröltetek? kiadtad neki egy havi bérét, úgy-e? Pedig tudod, hogy ilyesmit nem győzők.

ETHEL (zokogva): Hiszen nem neked kell győznöd. Hát nem én fizetem Mártát a saját pénzemből?

HORACE: Nagyon elegáns dolognak tartod ezt a szememre vetni?

ETHEL (dadogva): Nem vetem a szemedre ... de hiszen nem is fizettem neki semmit ... Elment szó nélkül ... és Lili is elment. (Sírva borul az asztalra.)

HORACE: Hiszen ez nagyszerű! Beteg vagyok, ha a mocskos arcára és lompos megjelenésére gondolkodom. Ha kitisztította a cipőmet, piszkosabb volt, mint amikor levettem. Most majd napszámos asszonyt keresünk.

ETHEL: Nem fogunk kapni. Nincs bent az újságban?

HORACE: Miről beszélsz?

ETHEL: Winifred azt mondta, hogy az esti lapokban bent lesz.

HORACE: Winifred! Itt volt? Most már értek mindent. Sehogy sem megy a fejembe, hogy ez a nő a te testvéred. Persze, hogy közte van ennek a vadmacskafajzatnak.

ETHEL: Hát mégis tudsz róla, úgy látszik.

(Folytatjuk)

Ügyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Pénztáros:
HILLERNÉ BOLBE-
RITZ GEORGINA
V., Arany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagági díj tetszés szerint; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6—8-ig.
Magántanfóók elbe-
lyezése ugyanekkor.

MEGHÍVÓ

A Feministák Egyesületének szerdán, 1910. április 20-án este 6 órakor az egyesület helyiségében (V., Mária Valéria-utca 12.) tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE

NAPIREND:

1. Elnöki megnyitó
2. Dimer Gusztáv dr. egyetemi tanár előadása: Miért dolgozzunk mi férfiak a nők választójogáért?
3. Pénztáros és számvizsgáló bizottság jelentése.
4. Titkári jelentés a lefolyt egyesületi évről.
5. Ügyvezető és választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok (8 nappal a közgyűlés előtt írásban nyújtandók be.)

Tagtársak! Az évi közgyűlés bírálja meg múlt évi tevékenységünket és tüzi ki legközelebbi teendőinket. Minden tagtársunk résztvehet a közgyűlésen» de az alapszabályok 10 §-ának 5. pontja szerint: „a tárgyalásokban és szavazásban csak azok vehetnek részt akik tagsági díjukkal hátralékban nincsenek”.

A tagsági díjak egyesületünkben vagy postatakarék-pénztári befizetési lap útján fizethetők be

Politikai propaganda-alapunk javára beérkezett:

N. N. Nemcsak lelkesedés hanem pénz is kell jelszó alatt.....	240— K
Néhány kaposvári leány.....	14— „
Borstieber Natalia, Vágújhely	10— „
Múltkori kimutatásunk	376919
	összesen 40331 k.

Ezt az összeget a következő levél kíséretében kaptuk: „Igen tisztelt Egyesület! Szerény tehetségünknek megfelelően hozzá akarunk járulni a politikai propaganda költségéhez. Megvontuk magunktól egy héten át mindazt, amire máskor személyesen költünk: egy héttig nem jártunk cukrászdába és nem vásároltunk virágot. A mellékelt szerény összegecske megtakarításunk eredménye. Sajnos, többel mi, szerény zsebpénzüiek nem szolgálhatunk. Néhány kaposvári leány.” — Igaz örömmel fogadjuk a lelkes önfeláldozásnak ezt a megnyilatkozását. Mozgalmunk erkölcsi erejét is nagyon növelné, ha eszméink ifjú hívei országsszerte hasonló áldozatkészséggel fejeznék ki buzgalmukat.

ÁPRILISI MUNKATERV.

Mínt hogy munkásságunk előterében ma szükségképpen a politikai propaganda áll, nyilvános előadásokat e hónapban nem tartunk; állandó szociális tevékenységünket bizottsági ülések keretében intézzük el külföldi vendégeink előadásait is öszre halasztottak.

Ha aktuális események váratlanul szükségessé tennék, hogy gyűlést hívjunk össze, külön meghívóban értesítjük erről tagtársainkat.

Ellenben minden erőnkkel, a rendelkezésünkre álló összes anyagi eszközökkel a politikai propagandát kell szolgáljunk.

Minden egyes tagtársunk nagy szolgálatot tesz ügyünknek, ha figyelemmel kíséri a választások előkészítő munkáját a számára leghozzáférhetőbb kerületben és egyetlen alkalmat sem mulaszt el anélkül, hogy a nők választójogára vonatkozólag számon kérné a képviselőjelölt álláspontját. Tehetik ezt előzetesen 1. levélben, 2. küldöttség útján és a programbeszéd alkalmával felszólalással. Annál nagyobb súlya lesz fellépésüknek, minél nagyobb a gyűlések női hallgatósága; mindenképp arra törekedjünk tehát, hogy a kerület asszonyai résztvegyenek valamennyi gyűlésen s így betekintést nyerjenek a mai politikai élet szomorú sivárságába, melyet a nők közéleti munkájával meg akarunk javítani.

Egyesületünk férfitagjaihoz. Mínt hogy minden parlamentáris harcban a legnagyobb erőt a hatalmon levők, a jogok birtokosai képviselik, egyesületünk férfitagjai, szavazópolgári minőségükben óriási szolgálatot tehetnek ügyünknek Nyomatékos hangsúllyal kérjük őket, hogy a folyó küzdelemben használják fel ezt a hatalmukat ügyünk érdekében, azaz csakis olyan jelöltre szavazzanak, aki a leghatározottabban leköti magát a nők választójoga mellett, mindenképpen agítaljanak az ilyen jelölt megválasztása érdekében

Férfitagtársainktól elvárjuk, hogy minden nyilvános gyűlésen szószólói lesznek ügyünknek és meggyőződésük teljes erejével azon lesznek, hogy határozati javaslatokban, programokban kifejezetten érvényre jusson a nő választójogának követelése is.

Összes vidéki tagtársainkhoz! A választási agitációra vonatkozólag körlevelet küldtünk minden vidéki tagtársunknak. Annak pontos betartását nagyon kérjük igen tisztelt tagtársainktól. Ez olyan alkalom, amikor minden egyes egyén végtelenül nagy szolgálatot tehet ügyünknek!

Politikai agitációnk néhány adata: követelésünk köztudatba juttatására alig van hatásosabb eszközünk, mint röpivek osztogatása minden politikai gyűlésen. Ezt a munkát eddig csak politikai bizottságunk tagjai végezték. A jelen politikai helyzet forgalmas változatossága azonban olyan munkahalmozódásra vezet, hogy bizottságunk hovatovább nem felelhetne meg feladatának, ha újabb munkaerővel nem gyarapodnék. Március hó folyamán a kamarai választás érdekében folyó nehéz munka mellett röpiosztogatással foglalkozott a bizottság:

6-án az egyetemi ifjúság gyűlésén,
17-én a kamarai választók között,
19-én a konzervatív választójogi gyűlésen,
20-án Eötvös károly programbeszéde alkalmával,
21-én a képviselőház bezárása alkalmából a parlament előtt,
27-én a parlamenti botrány ellen tüntető gyűlésen.
29-én a magánalkalmazottak választójogi értekezletén,

30-án az általános választójog melletti tüntetés előkészítő ülésén, azonkívül mindazokon a munkásgyűléseken, amelyek a választójog kérdésével foglalkoztak. Vidéki tagtársaink buzgalmának köszönhetjük, hogy a vidék minden politikai eseményét kihasználhattuk eszménk terjesztésére.

Finnország sorsa. Lapunk zártakor étkezik a megrendítő hír, hogy Finnország sorsa eldőlt. Az orosz zsarnokság megsemmisítette a hősies kis nemzetet. S Európa tovább táncol és vigad A választott bíróság eszméinek hirdetői pedig rózsaszínű álmokat álmodnak. Ennek a mozgalomnak nehezen helyrehozható hibája, hogy a megélőztetés kísérletét sem kockáztatta. Oroszország bűne egyúttal mindazokra is árnyékot vet, akik a közelgő veszedelemmel szemben még erkölcsi bátorságot sem tanúsítottak. Európa kulturlelkiismerete frázisnak bizonyult.

MÁRCIUSI KRÓNIKA.

A kamarai választás sok munkát és nagy áldozatkészséget követelt politikai bizottságunk tagjaitól; noha jelöltünk többséget nem kapott, alapos okunk van hinni, hogy ez nem a szavazók jóakarátán múlt. Hivatalos értesítést még mindig nem kaphattunk a Braunméra leadott szavazatok számáról, de a szavazatokat megszámláló bizottság egyik tagja útján kiszivárgott, hogy 1000-nél több szavazatot kapott 1480 szavazattal már be is lehetett jutni); de még jellemzőbb és tanulságosabb a választási elnöknek az a nyilatkozata, hogy „neve csaknem minden listán rajta volt, de nem lehetett elolvasni”. – Nem csekély eredmény rövid néhány hét alatt 1000-nél több szavazatot megszerezni; a munka

vezetésének érdeme Mellemé Miskolczi Eugénia tagtársunké, akinek kimeríthetetlen energiáját föltétlenül nőiesnek kívánjuk minősíteni, mert követendő például kívánjuk azok elé állítani, akik a XX. század öntudatos asszonyát óhajtják reprezentálni.

Annyi bizonyos, hogy az országgyűlési választások küszöbén politikai bizottságunk harc képességének fényes tanúbizonyságát szolgáltatta ez a próbálkozás.

Szülői értekezletünk ügyvezetőnk előadása alapján állást foglalt azok ellen a mesterkéltnél természetellenes szórakozások ellen, amelyekkel a mai gyermekekből koravén, elfásult, ideges törpéket formálnak. Teszik pedig ezt éppen azok a szülők, akiknek módjukban volna, hogy időt és nyugalmat szerezzenek a gyermek fantáziájának belső, szerves fejlődésére öntevékenységgel, zavartalan játékok útján.

Finnország elnyomatása elleni tiltakozó gyűlésünk előadója, Vikár Béla, ennek a gyér lakosságú országnak hősi munkáját vázolta a kulturális és szociális haladás terén. Alapos fejtegetése, lendületes előadása a gyűlés egész közönségét meggyőzte arról, hogy minden kultúrembernek kötelessége felemelni tiltakozó szavát ennek az értékes népegyéniségnek kiirtása ellen. Az előadó után a Független Good Templar-rend nevében Timár Miklós dr., a Nőtisztviselők Egyesülete nevében Gergely Janka szólt fel; Zempléni Árpád két költeményt olvasott fel Turáni dalaiból Waldapfel János dr pedig üdvözlő sürgöny küldését javasolta Eucken dr. jénai egyetemi tanár címére; a gyűlés az indítványt elfogadta, de egyszersmind üdvözlőni kívánta az egész emberiség jogaiért küzdő Forel Ágost dr.-t is. – Az egyhangúan elfogadott határozati javaslatot egyesületünk átteszi a budapesti orosz konzulátushoz.

Előadások a feminizmusról. A múlt hónapban is több helyre hívták meg előadóinkat a feminizmusról szóló előadásokra. Kiemeljük Löcsét, ahol a Felvidéki Feministák Egyesületének titkára, Gémessy Aranka keltett óriási érdeklődést két nagyhatású előadással és Nagytapolcsányt, ahol Spitzer Gyuláné kitűnő előadással szolgálta ügyünket. Ezenkívül előadóink Pécsen, Selmecbányán, Vágújhelyen stb. stb. szereztek új híveket eszméinknek.

Felvidéki Feministák Egyesülete. A példásan dolgozó egyesület lendületes munkát végez úgy a feminizmus elveinek terjesztésével, mint a gyakorlati munka terén; gyűléseken tárgyalják a feminizmus legégetőbb problémáit. Március 6-án Bíró Laura asszony előadása alapján a gyermeknevelés modern reformeszméit vitatták meg, 20-án pedig Bedy-Schwimmer Rózsa politikai előadásával kapcsolatosan a küszöbön levő választási mozgalom taktikáját állapították meg. A felvidéki egyesület elnöke, Engel Berta asszony és alelnöke, Bortslieber Natália asszony lelkes és kitartó agitációja révén mind több és több tagot toboroz. követendő példájukat többi vidéki tagtársunk szíves figyelmébe ajánljuk.

Kérje minden kávéházban
A NŐ és a TÁRSADALOM
FOLYÓIRATOT.

Külön meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESETÉSEI.

Postatak. 17764.
TÉLEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrásy-út 83.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot

MEGHÍVÓ

A Nőtisztviselők Országos Egyesülete 1910. évi április hó 24-én d. u. 3 órakor a kereskedelmi és Iparkamara dísztermében (V., Szemere-utca 6.) tartandó

XII. RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. A választmány évi jelentése
2. Pénztári jelentés.
3. A jövő évi költségvetés megállapítása.

4. Esetleges indítványok.
5. Elnök és választmány választása.
- 6 dr. Besnyő Béla előadása az új osztrák tisztviselő-törvényekről.

Alapszabályaink 23. §. 5. pontja értelmében csak azok az indítványok tárgyalhatók a közgyűlésen, melyek 3 nappal előbb írásban a titkárnál bejelentettek.

Közgyűlés után összejövetel a budai Várkert-kioszkban. – A lap olvasói más meghívót nem kapnak, miért is kérjük tisztelt Tagtársat, hogy fenti meghívót figyelembe venni és a közgyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjék.

ÖSSZEJÖVETELEK ÁPRILIS HAVÁBAN:

3-án, vasárnap a Budapesti kerületi Munkásbiztosító Pénztár közgyűlési küldötteinek választása Tagtársaink ½9 órakor találkoznak az egyesületben, onnan mennek együttesen a választási helyiségbe.

6-án, 13-án, 20-án, 27-én, szerdán este ½9 órakor Viteczkék az egyesületben. Belépti díj nincs, vendégeket szívesen látunk.

10-én, vasárnap kirándulás. Útirány: Békásmegyér-Margitliget-Csobánka-Pomáz. Találkozás a Pálffy-téri h. é. vasúti állomáson ½8 órakor.

24-én, vasárnap közgyűlés (lásd fent.)

Összes tagtársaink jelenléte fontos, mert új választmányt és elnököt választunk. A választásra ajánlottak jelölésében minden tagtárs résztvehet. A jelöléseket zárt levélben tessék a jelölő bizottsághoz címezve, a titkárságnál leadni.

Művészestélyünk ez idén is nagy anyagi és erkölcsi sikerrel járt. köszönet illeti ezért a sikerért a hangverseny közreműködőit, B. Sándor Erzsit. Nagy Terézt, Lichtenberg Emilt. Z. Molnár Lászlót és az Egyetemi Énekkarok vezetőjét, Hackl N. Lajos urat, valamint az Énekkarok minden egyes tagját. De köszönet illeti egyesületünk buzgó vígalmi bizottságát is, mely szinte példátlanul nagy munkát végzett az estély sikere érdekében. A választmány köszönetet szavazott a vígalmi bizottságnak kiválóan eredményes munkájáért, mely ismét egy kellemes estéhez juttatta a jelenvoltakat és tekintélyes összeghez egyesületünk legnépszerűbb intézményeit, az állásközvetítőt és az üdülőtelepet.

Üdülőtelep. Üdülőtelepünket ez évben a Tátrában helyezük el. kellő számú jelentkező esetén a Balaton mellett h. bérelünk esetleg helyiséget. Vasúti és fürdőkezdveznienyék elérése érdekében már megtettük a szükséges lépéseket. A jelentkezéseket már most kérjük, és pedig egészen pontos időmeghatározással. Tagtársaink jól teszik ennél fogva, ha már most pontosan megállapítják, hogy mikor vegyék ki szabadságukat.

Fürdőkezdveznienyek. Irodánk különféle fürdőhelyeknél érdeklődött fürdőkezdveznienyek iránt Eddig a következő fürdőigazgatóságok nyújtanak egyesületünk igazolt tagjainak kedvezményeket t

Abbazia: egész éven át: gyógydíjból 50%.

Bodensdorf am Ossiacher See április és május hónapokra: Teljes pensió (lakással együtt) 4 kor. naponta.

Buziafürdő: Május 15-től június 20-ig és aug. 15-től szept. 30-ig (tagtársaink családtagjainak is) 30% a fürdők és az igazgatósághoz tartozó lakások árából

Tarcsafürdő: Az elő- és utóidényre a fürdő- és gyógy díjakból 25% a szobaárakból 50%.

Virágölgy: 50% engedmény a fürdőknél.

Márciusi krónika. Művészestélyünk lezajlása után nyomban hozzáláttunk tavaszi tanfolyamaink és üdülőtelepünk szervezéséhez. Tanfolyamainkra még veszünk fel hallgatókat. Szerdai összejöveteleinken Glücklich Vilma, Madzar József dr. és Grossmann Janka tartottak előadásokat. – Ezenkívül a Ferenc József betegsegélyző pénztár is rendezett egyesületünkben két előadást, melyeken Grósz Gyula dr. és Erdős Emil dr. látták el az előadói tisztet. Az összes előadóknak e helyen mondunk köszönetet Március havában 29 új tagot vettünk fel az egyesületbe Elneveztünk 38 álláskeresőt.

Az új osztrák tisztviselőtörvények. Ausztriában két új tisztviselőtörvény lépett most életbe Ezeket a törvényeket, melyek bennünket is közelről érdekelnek, egyesületünk ügyésze, dr. Besnyő Béla ismerteti meg tagtársainkkal április 24-én tartandó közgyűlésünk keretében. Ez úton is felhívjuk tagtársaink figyelmét erre az előadásra.

Pályázat. Az agitációs iratra hirdetett pályázatra, mint már közöltük, három pályamű érkezett be. A pályabíróság jelentését helyszűke miatt lapunk jövő számában közöljük.

Szelvénygyűjtés. Az elmúlt hónapban tagtársaink a következő összegeket számolták el: Friedmann Alma 10 k, Várhelyi Józsa 6 k, Gottlieb Szeréna, Guttmann

Szidónia, Goldschmied Sári, Mayer Ilona, Rechnitz Vally, Krach Irma, Dalmady Rózsa, Schwartz Regina, Campen Erzsébet, Eckstein Mariska, Führer Aranka, Michlberger Etel, Balikó Erzsí (Szombathely), Glück Jolán, Klein Sarolta, Véghess kálmánné, Stein Amália 5-5 k, Lederer Margit 410 k, Hideghéthy Erzsí 3.60 k, Frankl Ilona 360 k, Ohrenstiel Ilona 350 k, Blau Margit 3.30 k, Feleky Erzsébet 3.20 k, Fried Mária 3.- K, Eckstein Gizella 250 k, Neuhaus Etel 230 k, Weisz Erzsébet 220 k, Lázár Margit 220 k, Fuchs Anna 2.- k, Szalay Mariska 2.- k, Roth Olga 160 k, Gams Jank 150, Steiner Rózsi I- k, Rosenthal Rózsi I- k, Babocsay Irma 1- k, Binder Lilly 1- k, krausz Rózsi (Szombathely) -80 k, Steitz Irén - 40 k. kérjük tisztelt tagtársainkat, hogy a gyűjtést erélyesen folytassák és április végéig számoljanak el Ujabb szelvény füzetet kívánságra mindenkinek küldünk Adományok. Mandl Pál 3- k, Zucket Aranka (üdülőtelepre) 3- k, Sulyok Ylda 20 K, N. N, (Krámer Zelma útján) 2 - k, Nádor Emil 1- k.

Jelvények. Minden tagtársunk viselje egyesületünk jelvényét!

Az Ujságkiadó Tisztviselőn Egyesületének közgyűlésén történt meg a minap, hogy az igazgatóság által beadott oly irányú indítványt, amely szerint nőket is vehessenek fel az egyesület kötelékébe majdnem egyhangúlag leszavaztak. A közgyűlésen jelen volt 70 tag közül alig 6-7 szavazott az indítvány mellett. Ehhez ugyan nem kell kommentár. Ismét láthatjuk ebből azt, hogy a férfikollegák egyáltalában nem tekintik egyenrangúknak a női alkalmazottakat. Hisszük, hogy a kiadóhivatali nőtisztviselők most már látják világosan, hogy hol van az ő helyük; ennél világosabban tényleg meg nem mondhatták volna nekik hivatalbeli kollegáik. **A Hitelbank nőtisztviselői.** A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága elhatározta, hogy a bank nőtisztviselőit is beveszi a nyugdíjra jogosultak sorába. Ez okból megváltoztatták a nyugdíjszabályzatot, kiterjesztvén annak minden intézkedését a nőtisztviselőkre. Ebből tehát az is következik, hogy a nőtisztviselők gyermekei ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a férfítisztviselőké. A Hitelbank igazgatóságának ezt a szabadelvű intézkedését a többi pénzintézetek igazgatóságának figyelmébe ajánljuk.

Arad.

A helyiség hiánya alatt szenvedő egyesületünk e hónapban sem tehetett eleget feladatának. Munkánk egyetlen kiemelkedő pontja volt az a tiltakozás, amelyet a munkapárt alakuló ülésén rendeztünk a nők kizárása ellen. Egyesületünknek mindazon tagjai, akik nem voltak kénytelenek a vásárra való tekintettel irodába menni, részt vettek azon a tüntetésen, melyet megfelelő szövegű cédulák osztogatásával rendeztünk. Eljárásunknak meg volt a hatása: úgy a közönség, mint a helybeli és a fővárosi sajtó elismerte a nők kizárásának abszurditását és tiltakozásunk helyességét. Különös örömünkre szolgált, hogy a szigorú fenyegetéssel körített tilalom ellenére is minden akadály nélkül helyet foglalhatott egy nő a teremben. Ez Willhelm Szidónia kisasszony, hivatalos lapunk képviselője volt. Most azonban már több bizalommal tekintünk egyesületünk jövője elé. Május elsejére ugyanis csinos egyesületi helyiséget béreltünk - Deák Ferenc-utca 30. sz. alatt - ahol újult munkakedvvel folytatjuk majd ideiglenesen megszakított munkánkat.

Temesvár.

Szép anyagi és erkölcsi sikerekről számolhatunk be tagjainknak. Az elsőt a február 26-án rendezett jelmezestély hozta, amelynek legjobb bizonyítékai a számok: 351 korona tiszta hasznót szerzett az egyesületnek a rendező-bizottság időt és fáradságot nem kímélő munkája. Az erkölcsi sikerünkre azonban még büszkébbek vagyunk. Látjuk, hogy ha lassan is - és sokszor nehéz akadályokba ütközve - haladhatunk csak, mégis biztos lépésekkel közeledünk célunkhoz: a női munka teljes elisme-

rése, a férfivel egyenlő megbecsülése és méltánylása felé. Ezt éreztük és ennek örültünk akkor is, amikor 25 éves jubileuma alkalmából az egyesületünk üdvözlő feliratát átadó küldöttségnek polgármesterünk, dr. Telbisz károly kir. udvari tanácsos úr, a legnagyobb elismeréssel szövelt az önálló, gazdaságilag független nőről és az ezen célért dolgozó egyesületekről. Biztosította egyesületünket jóakarattal és hogy bármely ügyben, amiben hasznunkra lehet, forduljunk hozzá, számíthatunk segítségére.

Február 20-án igazi élvezetben volt részük tagjainknak és szépszámmú vendégeinknek. Dr. Szávay Zoltán tagtársunk, a modern lyra egyik legkiválóbb ismerője tartott előadást modern lyrai költészetünkről. Egészen magával ragadta hallgatóságát, annyi szeretettel, megértéssel és átérzéssel magyarázta különösen Ady Endre költészetét. Nagy örömmel és érdeklődéssel várjuk a hűsvét utánra kilátásba helyezett második előadást, amelynek pontos dátumát a napilapok útján közöljük majd.

Felszólítjuk tagtársainkat, hogy aki a Tátrában létesítendő üdülőtelepet igénybe akarja venni, jelentkezzék az irodai helyiségben, hogy kívánságát előjegyezhesse Akinél pedig még üdülőtelepi gyűjtőszelvények vannak, számoljanak le minél előbb.

Tanfolyamainkat a hallgatók szorgalmasan és pontosan látogatják. Német nyelvtan órára 19, német gyorsírásra 16 tanuló jár.

Április havában közgyűlést tartunk. Napot még nem állapítottunk meg, erre nézve a központ véleményét várjuk, amiről a napi sajtó és a meghívók útján értesítjük tagjainkat. Figyelmeztetjük azonban tagtársainkat, hogy a közgyűlésen csak azon tagok bírnak szavazati joggal és csak azok választhatók, akik a tagságdíjakkal nincsenek hátralékban. Kérjük tehát a hátralékokat minél hamarabb kiegyenlíteni és ezentúl is pontosan fizetni. Temesvárott, 1910. március hó 24-én.

LUKÁCS MARGIT.

Szombathely.

Jöleső örömmel tapasztaltuk az elmúlt hónapban, hogy törekvéseinket és munkánkat a legilletékesebb helyen is megértik és méltányolják. Ennek bizonyosságát látjuk ugyanis abban, hogy a Soproni ker. kereskedelmi és Iparkamara 50 korona adományozásával egyesületünk pártoló tagjai sorába lépett.

Március folyamán egyébként taglétszámunk 2 rendszer és 5 kültaggal szaporodott.

Ugyancsak jelentős sikert jelent számunkra azon körülmény, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlési kiküldötteinek jelölése alkalmával egyesületünk kebeléből Trombitás Erzsí rendes kiküldöttül, Salamon Jeny pedig pótküldöttül hivatalosan jelölve lettek, akik a március 20-iki választáson, a hivatalos lista győzelemre jutásával meg is választottak.

Itt említjük meg, hogy az említett választáson Greisingerné elnökünk vezetése mellett testületileg jelentünk meg szavazati jogunk gyakorlására.

Március 22-iki választmányi ülésünk a közgyűlés előkészítésével foglalkozott és a közgyűlés idejét április 24-én délután 4 órában állapította meg. Csak természetesen, hogy e közgyűlésen mindnyájan ott leszünk és addig hátralékos tagdíjainkat rendezzük.

Esetleges közgyűlési indítványokra nézve megemlítem, hogy alapszabályaink értelmében az indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal írásban bejelentendő!

TROMBITÁS ERZSI.

LAPUNK barátai csakis hirdetőinket pártolják bevásárlásoknál.